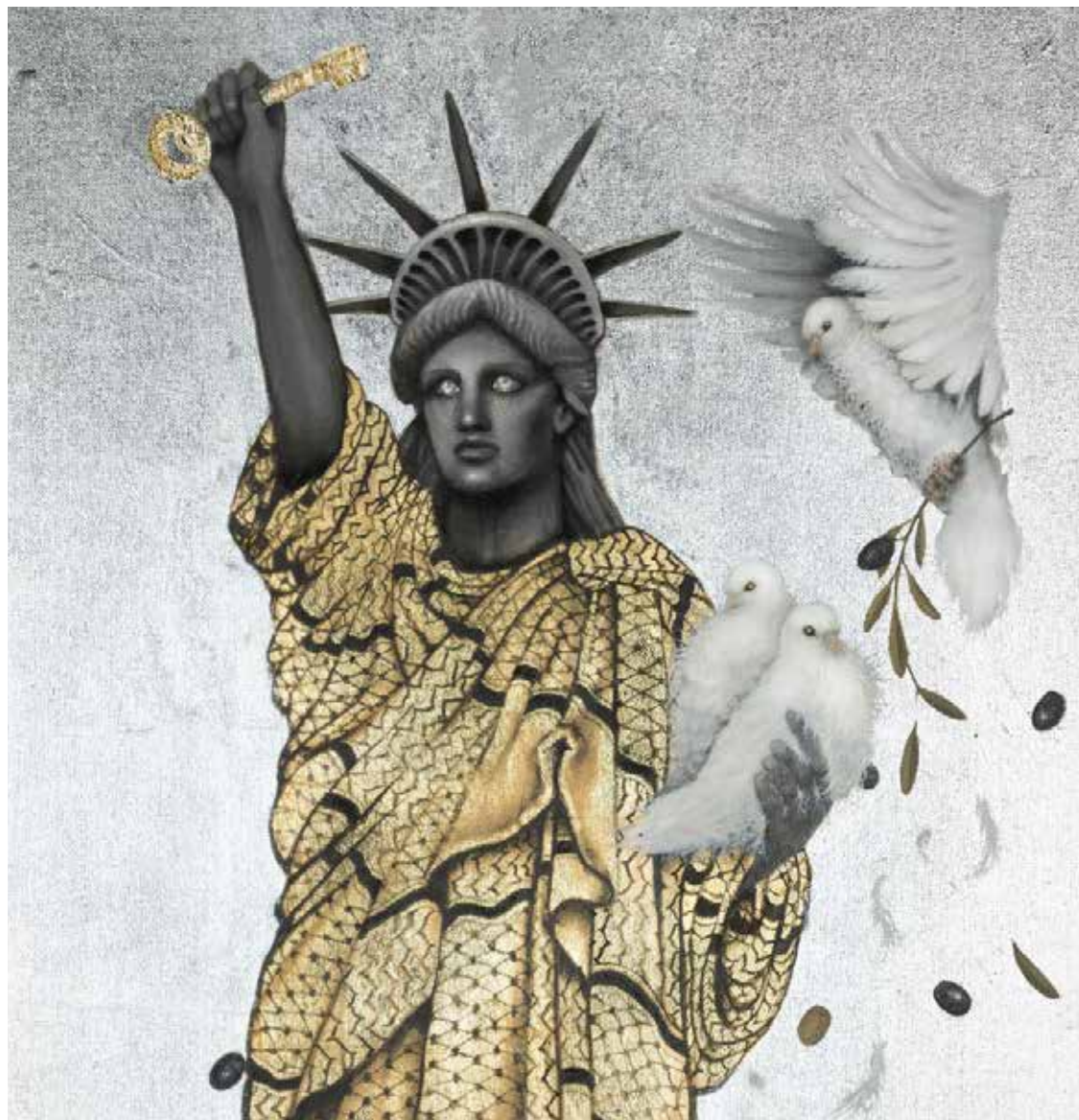

FRITT PALESTINA

MEDEMSBLADET TIL
PALESTINAKOMITEEN I NORGE

Unge kunstnere gir visuelt liv til palestinasaken

FRITT PALESTINA NR 1. 2020

- 02 KOLOFON
- 03 LEDER
- 04 AKTUELT
- 08 POLITISK ANALYSE
- 16 ORGANISASJONSNYTT
- 18 HISTORIEN OM BDS
- 22 MUREN
- 26 HOPP AV APARTHEIDTOGET
- 31 KUNST
- 34 MED HJERTE FOR PALESTINA
- 36 PALESTINASKJERFET
- 40 BOKANMELDelse
- 42 JUBILEUMSFEST I TRONDHEIM
- 44 FORSVAR FOLKERETTEN
- 48 AKTIVIST I 40 ÅR
- 51 SOLIDARITETSARBEID
- 52 KOMMENTAR

En stor takk til Kathrine Jensen for de seks årene hun var leder.

FRITT PALESTINA

er medlemsbladet til Palestinakomiteen i Norge. Bladet sendes også til alle bidragsytere til innsamlingen Palestina-solidaritet og Palestinakomiteens fadderordning. Meningsinnholdet i artiklene er den enkelte forfatters ansvar og representerer ikke nødvendigvis Palestinakomiteen i Norges syn.

Redaksjon:

Line Khateeb, ansv. redaktør
Line Snekvik, redaksjonssjef
Birte Bødtker, Art Director

Forsidebilde:

Kunst av Dalia Elcharbini

Layout:

Birte Bødtker

Trykk:

Oslo Kongressenter/Servicesenteret

Redaksjonen for dette nummeret ble avsluttet 16. desember 2020.

Palestinakomiteen i Norge:

Frivillighetshuset,
Kolstadgata 1, 0652 Oslo
Telefon: 95 96 98 74
www.palestinakomiteen.no
www.boikottisrael.no
Organisasjonsnummer:
984.688.172

KONTINGENTSATSER:

100 KR FØRSTE ÅRET.
ORDINÆR: kr 500
REDUSERT: kr 250
UNGDOM: kr 100

(frem til fylte 19 år)

FAMILIEKONTINGENT: kr 500+200

(Kr 500 hovedmedlem + kr 200 pr ekstra medlem)

KONTONUMMER:

Hovedkonto:
0530 28 03112
Palestina-solidaritet:
0532 55 41263

KJÆRE MEDLEM!

LINE KHATEEB

Leder

Først vil jeg takke landsmøtet for at jeg ble valgt som ny leder av Palestinakomiteen 20. September. Jeg vil også takke Kathrine Jensen for hennes innsats som leder siden 2014.

Palestinakomiteen markerer i år sitt 50-års jubileum. Vi takker i år av Helga Hvidsten som gikk ut av arbeidsutvalget etter 40 år og 20 år som kasserer for komiteen. Ildsjeler som Helga viser oss at kampen for palestineres rettigheter krever *sumud*, utholdenhet, men vi skal også være utålmodige. Befolkningen på Gazastripen er innesperret og fratatt kontrollen over sine egne liv. I 2020 har israelske myndigheter vedtatt å bygge ut koloniene på Vestbredden mer enn noen gang siden 2012. Samtidig fordrives palestinere fra hjemmene sine i Øst-Jerusalem, Jordandalen og i Naqab, Negev-ørkenen. Palestinske flyktninger i Libanon og Syria er hardt rammet av pandemien, samt politisk og økonomisk krise. Vi skal og må fortsatt være en stemme som står opp mot urettferdigheten. Vi er heldigvis ikke alene.

I oktober leverte FNs spesialrapportør for Palestina, juristen Michael Lynk, sin rapport til FNs generalforsamling. Han påpeker at det er vedtatt flere resolusjoner i FNs sikkerhetsråd og generalforsamling som ikke følges opp. Han peker også på hvilke virkemidler som finnes, og bør iverksettes, for å svare på Israels folkerettsbrudd. Det er nødvendig å ansvarliggjøre okkupasanten. Dette er et ansvar både for stater og private aktører. Palestinakomiteen skal minne dem om dette og si fra når norske pensjonsfond

eller internasjonale selskaper investerer i aktører som profiterer på okkupasjon.

Det baskiske selskapet CAF er et av disse. CAF har levert nye trikker til Oslo kommune og er med i anbudskonkurranser om tog og jernbane-drift flere steder i Norge. Samtidig bygger de ut Jerusalem Light Rail, et trikkesystem som forbin-der og befester koloniene i og rundt Jerusalem. I 2016 vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 2334 som sier at koloniene bør stanses. Å bidra til å bygge på okkupert land strider med Geneve-konvensjonen. Partneren til CAF i Palestina er

«Det er nødvendig å iverksette ulike typer sanksjoner»

det israelske selskapet Shapir, som er listet i FNs database over selskap som aktivt bidrar til okkupa-sjonen. Norge skal jobbe mot folkerettsbrudd, ikke støtte opp med mer handel og samarbeid.

Vi vet at dette er urettferdig. Sannsynligvis er det derfor du er medlem av Palestinako-miteen. Du kan bidra ved å snakke om det som skjer i Palestina. Du kan be ditt pensjonsfond eller banken din om å sjekke at de ikke har investert i israelske fond eller selskap i strid med FNs anbefalinger. Jeg sier ifra når jeg finner israelske varer i nærbutikken, og Palestinakomiteen skal fortsette å be kommuner og stortingsrepresentanter om å fremme forslag om at israelske varer fra okkuperte områder må forbyes. Vi kan invitere dem vi kjen-ner til å bli medlem og sammen være en tydelig stemme for palestineres rettferdige kamp.

Jeg ser frem til å fortsette å heve stemmen og stå opp mot uretten, sammen med alle dere, i 2021. Godt nyttår!

SOLIDARITET MED LIBANON

I Fritt Palestina nr. 2/2019 beskrev vi den økonomiske situasjonen i Libanon og følgene for de palestinske flyktingene. Devaluering, økte priser og begrensning på pengeuttak fra bankene førte til at Beit Atfal Assumoud (BAS), som Palestinakomiteen samarbeider med, hadde store problemer med å opprettholde aktivitetene og støtten til fattige familier. Etter Covid-19 har situasjonen blitt enda mer kritisk. Arbeidsløsheten blant palestinerne var på forhånd svært høy, og har nå økt enda mer. Enda flere fattige familier strever med å skaffe tilstrekkelig med mat.

BAS rapporterer at 7000 dollar av Fadderordningens støtte i 2020 har gått til utdeling av matpakker og hygieneartikler til de fattigste i leirene. All støtte fra Fadderordningen betyr enormt både økonomisk og som et tegn på solidaritet fra det norske folk.

Ønsker du å være med å støtte det viktige arbeidet som BAS gjør? Gå inn på nettsidene til palestinakomiteen.no, og les om hvordan du kan bli en fast støttespiller.

Grete Thunold, koordinator for fadderordningen

VI HAR INGEN
RIK ONKEL
-BLI FAST GIVER!

Faste bidragsytere gir oss forutsigbarhet og handlingsrom. For å gjøre en best mulig jobb for Palestina, trenger vi midler til å drive informasjons- og solidaritetsarbeid.

Som frivillig organisasjon er det viktig for oss å være effektive og bruke begrensede ressurser best mulig.

Gå inn på palestinakomiteen.no på «Støtt oss økonomisk», så finner du informasjon om hvordan du kan støtte oss hver måned med et valgfritt beløp.

PÅ VÄSTBANKEN INTET NYTT?

Att leva under långvarig ockupation av Lena M. Fredriksson

Hvordan er det å leve år etter år under okkupasjon? Hvordan er hverdagslivet, og hvordan håndterer innbyggerne problemene som okkupasjonen fører til? Hvordan gjør de motstand, og hvordan klarer de å glede seg oppi all håpløsheten? Denne boken er en dokumentarisk fotobok som viser glimt av hvordan mennesker lever i okkupert Palestina. Forfatter Lena M. Fredriksson er frilansjournalist og fotograf, og har rapportert mye fra Vestbredden.

Boken finnes på svensk og engelsk, og kan bestilles på adlibris.com for 208 kr.

TUSEN TAKK TIL HELGA ... OG VELKOMMEN TIL KAROLINE!

Karoline Stensdal overtar som økonomiansvarlig i Palestinakomiteen etter Helga Hvidsten. Hun har sittet i arbeidsutvalget siden 2018 og vært styre- medlem i lokallaget i Drammen i en årrekke. I tillegg har hun sittet flere perioder i landsstyret. Til vanlig jobber Karoline som controller.

«Jeg gleder meg til å gjøre en innsats for organisasjonen»

AKTUELL KAMPANJE

Palestinakomiteen har før jul kjørt en kampanje der vi viser mangfoldet i medlemsmassen. Vi har hatt stor suksess med velvillige medlemmer som ville fronte kampanjen. Kampanjen vil fortsette en liten stund etter jul, og vi håper på at vi får et lite hopp i medlemstallet på bakgrunn av denne. Kanskje du vil verve en venn eller flere i 2021?

VERV EN VENN! - Det koster så lite!

Landsmøtet 2020 vedtok at startkontingenten for medlemskap i Palestinakomiteen skal være 100 kr. Etter det første året gjelder ordinære satser.

Innmelding på **palestinakomiteen.no/medlem** eller på **SMS**:
Når man sender **SMS** til **2003** blir man trukket kr 100,-.
Bokstavene «O», «R» eller «U» avgjør hvilken kontingentsats man skal inn på fra 2022.
Send **Palkom O** for innmelding med ordinær kontingent (500 kr)
Send **Palkom R** for innmelding med redusert kontingent (250 kr)
Send **Palkom U** for innmelding for ungdom under 19 år (100 kr)

NORSKE KIRKE
Fra venstre: Preses Olav Fykse Tveit, biskop Atle Sommerfeldt, biskop Herborg Finset og biskop Stein Reinertsen. Foto: Bispemøtets sekretariat

Norske biskoper:

KRISTENSIONISMEN ER UHOLDBAR

Under Bispemøtet 14. oktober kom biskopene i Den norske kirke med en uttalelse der de tar avstand fra kristensionisme.

Det er en henvendelse fra biskopenes kolleger i Jerusalem som gjør at biskopene ønsker å si noe om dette akkurat nå.

«Det finnes noen grupper som betegnes som «kristensionister» fordi de med begrunnelse i særegne bibelfortolkninger støtter staten Israels ekspansjonspolitikk. Selv om de tilhører kristne kirker, lytter de ikke til appeller fra lokale kirker i Midtøsten. De har et spesielt historiesyn med apokalyptiske endetidsforventninger, der de risikerer å redusere jødene til instrument i et frelsesteologisk skjema», heter det blant annet i uttalelsen.

Biskopene erkjenner at Kirken har mye å svare for når det gjelder sin antijødiske historie, men påpeker at det er fullt mulig å ha et solidarisk forhold til jøder og samtidig engasjere seg for palestineres rettigheter.

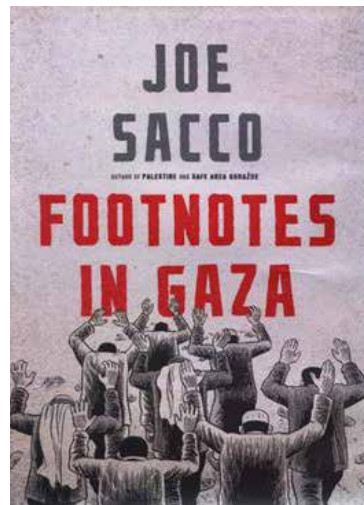
«Løftene i Det gamle testamente som omhandler det jødiske folk og landet, kan ikke brukes til å legitimere at palestinere drives fra sine hjem eller fratras sine rettigheter. De har også sin historie i landet og hører hjemme der. Bispemøtet finner derfor kristensionisme teologisk og menneskerettslig uholdbart», slår biskopene fast.

Leder av Palestinakomiteen, Line Khateeb, ønsker utspillet fra biskopene velkommen:

– Det er prisverdig at Den norske kirken tar tydelig avstand fra kristensionister som bruker Bibelen til å legitimere menneskerettsbrudd. Vi deler kirkens bekymring for situasjonen i Palestina og Israel, og oppfordrer norske kristne til å lytte til sine trosfeller i Palestina.

KILDE: DEN NORSKE KIRKE

PALESTINA I TEGNET FORM

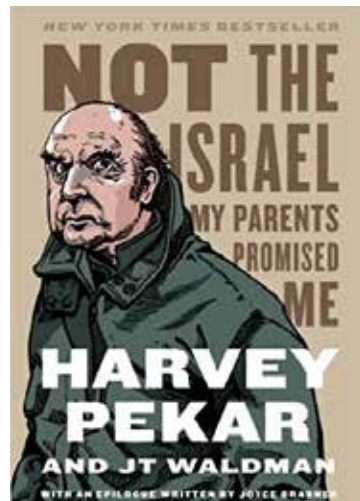
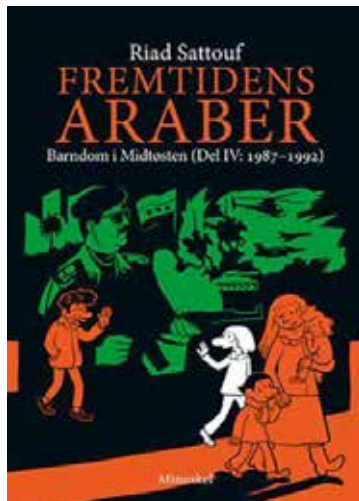
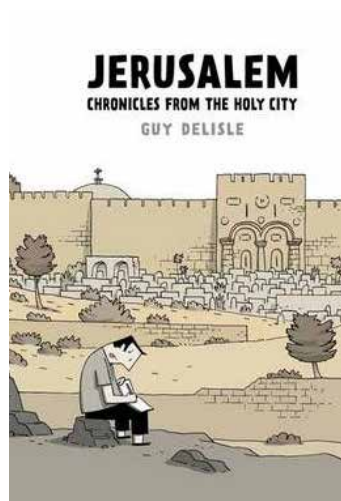
PALESTINE OG FOOTNOTES IN GAZA

Joe Sacco, *Fantagraphics*

Palestine er en både personlig og dokumentarisk fortelling om Palestina og palestineres kamp, basert på Joe Saccos egne opplevelser og menneskene han møtte under et opphold på Vestbredden og Gaza i desember 1991 og januar 1992. Den forteller om nakbaen, begynnelsen av den første intifadaen og andre historiske hendelser, med utgangspunkt i historiene Sacco blir fortalt under oppholdet. Boken ble først gitt ut i 2001, en utvidet utgave kom i 2007. Forordet ble skrevet av Edward Said.

Footnotes in Gaza tar for seg massakrene i Khan Yunis og Rafa på Gazastripen i 1956, da israelske styrker drepte henholdsvis 275 og 111 palestinere. Sacco forsøker å finne ut hva som egentlig skjedde, via samtaler med lokale palestinere, og fletter også inn aktuelle hendelser fra den tiden han skrev og tegnet boken, som Israels destruksjon av palestinske hjem og drapet på den amerikanske aktivisten Rachel Corrie.

Tegneserier er langt mer enn barnefortellinger og morsomme dyr. Det kan også være et ypperlig medium for å håndtere kompliserte, vanskelige temaer, som for eksempel palestinerne kamp. Her er noen anbefalinger.

JERUSALEM - CHRONICLES FROM THE HOLY CITY

Guy Delisle, *Drawn & Quarterly*

Illustratør og animatør Guy Delisle har en lavmælt, nærmest naiv tegne- og fortellerstil. Samtidig greier han å formidle veldig mye i denne dagbokaktige gjenfortellingen fra familiens ett år lange opphold i Jerusalem, i forbindelse med konas arbeid for Leger uten grenser. Guy forteller ærlig og rett-fram fra sitt personlige ståsted, uten å male med moralske strøk. Jerusalem – *Chronicles from the holy city* er både informativ, tankevekkende, lattervekkende og tidvis overraskende. Sjekk også ut Delisles bok *Pyongyang: A Journey in North Korea*, om familiens opphold i Nord-Korea.

FREMTIDENS ARABER

Riad Sattouf, *Minuskel forlag*

Omhandler ikke spesifikt Palestina, men halvt syriske Riad Sattoufs selvbiografiske skildring av sin oppvekst i Libya, Syria og Frankrike føles likevel relevant, siden Palestina og palestinerne skjebne (som dessverre resulterer i jødehat hos flere av menneskene Riad møter) til stadighet dukker opp som et tema. En blanding av en særdeles sjarmerende (men også smått tragisk) oppvekstfortelling, og en historieleksjon som viser noen av de komplekse forholdene i Midtøsten, og Palestinas rolle der. Totalt skal serien telle seks bøker, fire av de er tilgjengelige nå. Gitt ut på norsk av Minuskel forlag.

NOT THE ISRAEL MY PARENTS PROMISED ME

Harvey Pekar og JT Waldman
Farrar, Strauss and Giroux

Jødiske Harvey Pekar (blant annet kjent for antologien *American Splendour*, som ble filmatisert i 2003) vokste opp i en sionistisk familie i Cleveland i USA, med et dertil farget syn på Israel og Palestina. Utover i livet endret holdningene hans seg imidlertid ganske kraftig – noe tittelen på denne boken gir en ganske god pekepinn på. Boken, som forøvrig ble gitt ut etter Harvey Pekars død i 2010, er basert på en diskusjon med illustratøren JT Waldman, som også har illustrert.

Palestinsk ungdom kaster stein mot en israelsk tanks i 2003 under den andre Intifadaen (AFP)

INGEN FRED I SIKTE

TEKST: ØYVIND SAGEDAL

*Tidligere leder av Palestinakomiteen,
Øyvind Sagedal, reflekterer over de siste
tiårs begivenheter i Midtøsten.*

TIDSLINJE

1982-2020

1982: Israel invaderer Libanon for å fordrive PLOs ledelse i dekning i landet. Krigen varer i tre år.

1991: Fredsforhandlinger i Madrid mellom PLO og Israel. Jordan, Libya og Syria deltar også.

Da Israel invaderte Libanon i 1982 stod den israelske hæren (IDF) ved Beirut etter noen få dager. I 1985 hadde imidlertid IDF trukket seg tilbake til Sør-Libanon, der israelerne kontrollerte et grenseområde inne på libanesisk side kalt for sikkerhetssonen. Men i mai 2000 led den israelske hæren et ydmykende nederlag. Hizbollah tvang nemlig israelerne ut av sikkerhetssonen mens Ehud Barak – den store krigshelten – var statsminister i Israel.

MISLYKKEDE FREDSPROESSER

Sommeren 2000 foregikk den siste akten i den såkalte fredsprosessen mellom Israel og palestinerne. Prosessen startet i Madrid i 1991, og ble avløst av forhandlingene i Norge som endte med Oslo-avtalene i 1993 og 1995. Forhandlingene i 2000 fant sted på Camp David i USA. Der skulle Yasir Arafat forhandle fram den endelige avtalen med statsminister Ehud Barak og president Bill Clinton.

I boken *The Biggest Prison on Earth – A History of the Occupied Territories* (2017) reddegjør den israelske historikeren Ilan Pappé for to prinsipper som han mener forble ubesvarte, og som var grunnleggende for Oslo-prosessen: «Oslo var ingen fredsprosess»

for Oslo-prosessen. Det første var prinsippet om territoriell deling som grunnlag for fred. Ikke på noe tidspunkt krevde de palestinske lederne deling. Dette var alltid en sionistisk, og senere israelsk, ide. Uten ekstremt press, skriver Pappé, finnes det ingen grunn i verden til at en innfødt befolkning noen gang vil dele sitt hjemland med en settlerbevegelse frivillig!

I det såkalte tipunksprogrammet fra 1974 gikk PLO inn for å godta enhver frigitt del av Palestina som et skritt på veien mot full frigjøring, men aldri som en endelig løsning. Dette skapte imidlertid sterke diskusjoner internt, noe som blant annet går fram av teksten om Studentbrigaden innenfor Fatah – en tekst som er planlagt publisert på Palestinakomiteens hjemmesider. Det palestinske nasjonalrådet (PNC) gikk forøvrig inn for en tostatsløsning på

møtet i Algerie i 1988. Også dette vedtaket førte til skarpe interne diskusjoner.

Det andre prinsippet Pappé trekker fram, er retten til retur. Flyktningproblemet utgjør hjertet i Palestina-konflikten. I Oslo-dokumentene var flyktningene marginalisert. I januar 2000 la Ehud Baraks regjering fram et dokument som var støttet av amerikanerne. Dokumentet var et israelsk diktat, og på Camp David forsøkte israelerne og amerikanerne å få palestinerne til å godta dette diktatet. Det Arafat i så fall måtte akseptere, var blant annet en absolutt og kategorisk forkastelse av de palestinske flyktningenes rett til retur.

Oslo var ingen fredsprosess. Og på Camp David i 2000 ble Arafat, i tillegg til diktatet om flyktningene, bedt om å signere en endelig løsning som endret ideen om en tostatsløsning til at palestinerne i beste fall skulle få to bantustaner, en på Vestbredden og en i Gaza (begrepet bantustan stammer fra apartheidtidens Sør-Afrika og var betegnelsen på et reservat hvor den fargede befolkningen kunne ha et visst selvstyre), eventuelt tillate israelerne å annektere mer av territoriet. Tostatsløsningen var altså for lengst død. Israel drepte den, ifølge den israelske

forskeren Meron Benvenisti. Koloniseringen av Vestbredden hadde økt etter Oslo-avtalen, og dermed hadde ikke Arafat noe valg. Han stod imot diktatet, og Camp David ble en fiasko.

I etterhånd ble Arafat beskyldt for å være ansvarlig for fiaskoen, og ansett som en krigshisser. Det ble påstått at han etter Camp David satte i gang planlegging av den væpnede andre intifadaen. Dette opprøret ble imidlertid utløst av at Ariel Sharon, Israels daværende opposisjonsleder, marsjerte inn på Haram al-Sharif, eller Tempelhøyden, sammen med mange soldater 28. september 2000. Opptrinnet skapte en eksplosjon av protester blant palestinerne, som samtidig var dypt frustrerte over sviket etter Oslo. I dagene etter Sharons rundtur på Tempelhøyden ga det palestinske raseriet seg utslag i en ikkevoldelig protest, som ble knust

1993: Oslo 1-avtalen signeres i Washington, den første av to Oslo-avtaler mellom PLO og Israel. Den palestinske selvstyremyndigheten opprettes, PLO-leder Yasir Arafat blir president.

1995: Israels statsminister Yitzhak Rabin myrdes av en høyreradikal, ortodoks jøde som var imot Oslo-avtalen.

med brutal kraft av Israel.

Fem år etter at den andre intifadaen brøt ut, intervjuet de israelske journalistene Ofer Shelah og Raviv Drucker personer i den israelske forsvarsledelsen og forsvarsdepartementet for å høre hva de tenkte om situasjonen i 2000. Deres konklusjon, som er gjengitt i boken *Boomerang: The Failure of Leadership in the Second Intifada* (2005), var at IDF var frustrert etter ydmykelsen de ble utsatt for da Hizbollah drev dem ut fra Libanon våren 2000. Forsvarsledelsen fryktet at hæren kunne se svak ut etter nederlaget i Libanon. Derfor var det nødvendig å vise styrke. Palestinske landsbyer og flyktningleirer i Palestina ble for første gang bombet fra luften. Ariel Sharon ble valgt til statsminister i 2001, og han satte i gang nye militære operasjoner i de palestinske områdene. I møte med IDF's brutale framferd ble den andre intifadaen voldelig.

RE-OKKUPASJON AV VESTBREDDEN

Som en del av Oslo-avtalen, ble den israelske hæren omgruppert slik at den trakk seg ut av de tettest befolkede palestinske områdene på Vestbredden. Men i 2002, under den andre intifadaen, ble disse områdene re-okkupert. Det fikk jeg se ved selvsyn i Betlehem og Ramallah. I mai det året dro jeg nemlig på en rundtur til Gaza og Vestbredden sammen med Kristin Ingebrigtsen, som jeg hadde jobbet sammen med i Libanon under den såkalte leirkrigen på 1980-tallet. På kontoret til Middle East Council of Churches i Gaza møtte vi lederen der. Han ble rørt da han hørte om solidaritet med palestinerne. Selvmordsbomberne, derimot, var han ikke glad i. Likevel måtte vi forstå at dette skjedde på bakgrunn av at folk var ydmyket, sa han. Problemet, fortsatte han, var okkupasjonen. Noe av det samme fikk vi høre i Ramallah da vi besøkte forfatteren Izzat al-Ghazzawi. Han bodde i en dalside rett overfor en av de israelske koloniene. Den ble brukt som militær overvåkingsbase. Forfatteren kunne fortelle at bosetterne skøyt mot huset

«Det finnes ikke lenger igjen så mye av palestinernes egen jord»

hans nesten hver natt. En dag kom det også et skudd inn i rommet der han satt og skrev. Kulen trengte seg inn i Koranen. Når den hellige boken ikke kunne beskytte seg, hvordan skal det da gå med mine bøker, spurte han. For øvrig ga han uttrykk for en tro på en stat med like rettigheter for jøder og palestinere. Selvmordsbomberne følte han seg skamfull over, men også han poengterte at det var ydmykelsen som skapte dem.

På turen fikk jeg tak i publikasjonen *This week in Palestine*. På den svarte forsiden var navnet JENIN skrevet med grå bokstaver. Men suksessivt ble nyansene i bokstavene mørkere slik at navnet stod i ferd med å bli visket ut. Og da vi dro til Jenin, fikk vi se noe av ydmykelsen og brutaliteten som palestinerne ble utsatt for. Flyktningleiren der var en kvadratkilometer i utstrekning, og den huset 14.000 innbyggere. Inne i leiren så vi ødeleggelsene. Israelerne hadde brukt en moske som base. Husene i sentrum av leiren var jevnet med jorden av bulldosere, tanks og raketter skutt ut fra apachehelikoptre. Mer enn 1000 raketter ble avfyrt. 251 leiligheter var helt ødelagt. 172 bygninger måtte rives og 55 hus var utbrent. Minst 58 mennesker var drept. Folk i Jenin ventet seg alt av Sharon, men de trodde ikke det kunne bli så ille som det ble. Likevel ga de ikke opp. Og på en husvegg skrev de: «Sharon, du kan ikke drepe vår overbevisning».

HVER DAG EN KAMP

I Jerusalem møtte jeg bildekunstneren Sliman Mansour. Han virket sliten. «Hver dag er en kamp», sa han, og så viste han meg sin siste utstillingskatalog, *Ten Years In Mud*. Som Skaperen selv tok han jord fra marka når han skulle modellere mennesker. Palestinas jord var materialet hans. Men figurene han skapte var oppsprukket. Og spørsmålet reiste seg om disse menneskene var levende eller døde. For som kjent finnes det ikke lenger igjen så mye av palestinernes egen jord, hverken til å leve av

Øyvind Sagedal og Line Snekvik
i Tyr i Libanon i 2015.

ØYVIND SAGEDAL

- Født i Vennesla samme år som FN vedtok delingsplanen for Palestina. Under seksdagerskrigen i 1967 avsluttet han sin militære førstegangstjeneste i Indre Troms.
- Utdannet teolog. Har arbeidet som prest i Den norske kirke mesteparten av sitt yrkesaktive liv. Har også jobbet med alkoholikere i Oslo og med rusmisbrukere i Stockholm.
- Var koordinator for Palestinakomiteens helsearbeid i Libanon i to perioder mellom 1986 og 1990.
- Ledet Palestinakomiteen fra 2004 til 2008, og var fungerende leder i deler av 2015.

eller skape av. Men i Mansours verk *Oppstandelse* kunne man likevel oppleve et håp.

ET FOLK BAK EN MUR

I 2002 startet byggingen av Muren. Ifølge Israel var dette en sikkerhetsmur, som blant annet skulle forhindre angrep fra palestinske selvmordsbombere. Men Muren ble bygget på palestinsk land, og sikret israelerne tilgang til palestinske vannkilder og jord. Og som det het fra Pengon/Den palestinske anti-apartheid-murkampanjen: «Muren dømmer en hel befolkning til fengsel i friluft ved å kneble alle former for produktiv økonomi.»

Høsten 2003 krevde FNs generalforsamling at Israel stanset byggingen av Muren. Saken ble overført til domstolen i Haag, og ifølge domstolens kjennelse av 9. juli 2004 strider Muren mot folkeretten og må rives. Men reaksjonen fra den israelske regjeringen var helt avvisende. Statsminister Sharon sa i en uttalelse: «Jeg ønsker å gjøre det klart at den israelske stat totalt forkaster kjennelsen fra Den internasjonale domstolen i Haag. Det er en ensidig og politisk motivert dom.»

VARSELEDE LIKVIDERINGER

I mars 2004 ble jeg valgt til leder av Palestinakomiteen. Dagen etter valget likviderte Israel Hamas-lederen Rantissi i Gaza. Det var et varslet mord. Noen uker tidligere var grunnleggeren av Hamas, Sheikh Yassin, tatt av dage, og Sharons regjering hadde sagt at alle Hamas-lederne skulle likvideres.

Som leder av Palkom reiste jeg en gang i året til Libanon og Palestina. Første gang dro jeg sammen med Grethe Haldorsen fra arbeidsutvalget – ei tøff og politisk engasjert dame på en og åtti år. Dette var imidlertid hennes første tur til Midtøsten. Via den palestinske ambassaden i Norge hadde vi fått en avtale om å møte Yasir Arafat i Ramallah. Men da vi kom fram til den palestinske presidentens residens – Muqata – fikk vi ved porten beskjed om at Arafat, eller Abu Amar som han ble kalt, hadde kansellert alle avtaler den dagen. Dette skyldtes spenningen som hadde oppstått etter at den israelske hæren hadde gjennomført flere militære aksjoner på Vestbredden. Vi fikk ikke møte Arafat, men jeg skrev et brev som vaktene skulle over-

2002: Israel re-okkuperer byene på Vestbredden gjennom å omgruppere sine soldater i IDF.

2002: Israel starter å bygge Muren.

2003: FNs generalforsamling krevder at Israel må stanse byggingen av Muren.

2004: Palestinakomiteens landsmøte velger artikkelforfatter Øyvind Sagedal til ny leder.

bringe ham. Mordechai Vanunu, derimot, møtte vi – mannen som avslørte Israels atomprogram, og som hadde sittet innesperret i 18 år. Grethe hadde korrespondert med Vanunu gjennom mange år. Nå hadde han nettopp blitt løslatt, og Grethe visste at han oppholdt seg i den anglikanske biskopens residens i Jerusalem. Vi dro opp dit, og der satt Vanunu sammen med Uri Davis – en kjent israelsk opposisjonell og skribent. Noen dager senere feiret vi Vanunus 50-årsdag sammen med blant annet den anglikanske kirkens palestinske biskop Riah al Assad og noen palestinaaktivister fra Tromsø.

ARAFAT GRAVLEGGES

Den 11. november 2004 døde Yasir Arafat på et sykehus i Frankrike. Derfra ble båra hans fløyet til Kairo, der det ble arrangert en seremoni som var den døde palestinske presidenten verdig. Selv ønsket palestinerne leder av gode grunner å bli gravlagt i Jerusalem. Men det nektet naturligvis israelerne. I stedet skulle han gravlegges i Ramallah. Eldbjørg Holte og jeg dro som Palestinakomiteens representanter til begravelsen. Med i følget var også palestinavennene Margit Nordling og Kai Gjølseth. Da vi omsider kom fram til det utbombede Muqata, var det svart av folk inne på selve området og på taket av boligblokkene omkring – 150.000 mennesker ble det sagt. Så kom to helikoptre fra Kairo, og i det ene var Arafats båre. Folk viftet med armene og plystret. Soldater skøyt i lufta med automatvåpen. Båra ble løftet opp på en pickup og kjørt rundt på plassen. Et musikkorps spilte sørgemarsjer, det ble resitert fra Koranen og det ble saluttert. Sammen med palestinske ledere og diplomatiske delegasjoner var muslimske, ortodokse og katolske geistlige tilstede. Men først og fremst var *folket* der, og i sorgen tok de imot og hyllet sin døde leder. I stillhet knelte mange da båra ble kjørt forbi. Denne stillheten fra 150.000 mennesker innimellom de høylytte æresbevisningene, gjorde et uutslettelig inntrykk.

I tre år satte israelerne Arafat i husarrest i Ramallah. Der ble han også gravlagt etter sin død. Men hvordan døde han? I boken *Rise and*

kill first - den hemmelige historien om Israels målrettede drap (2018), antyder den israelske journalisten og forfatteren Ronen Bergman at Sharon stod bak Arafats død. Ilan Pappé skriver om Arafat at han og mange andre palestinske ledere som kunne ha ført deres folk til forsoning, ble målskiver for israelerne. De fleste av dem, skriver Pappé, og mest sannsynlig også Arafat, ble myrdet.

HAMAS OVERTAR KONTROLLEN

I 2005 besluttet statsminister Sharon å trekke de israelske settlerne ut fra Gaza. Det skjedde ikke frivillig fra settlernes side. De ble flyttet med militær makt. For det grepet, ble det sagt, var det rett før Sharon fikk Nobels fredspris. Men Sharon gjennomførte ikke denne aksjonen som et ledd i å skape fred med palestinerne. Han gjorde det for å ha en fri skuddlinje inn på Gazastripa. Etter at settlerne var ute av Gaza, overtok Hamas makten. Det skjedde først ved det palestinske valget i januar 2006, som Hamas vant, til alles overraskelse. Ismael Haniyeh fra Hamas i Gaza dannet regjering, men regjeringen ble boikottet av den vestlige verden. Norge opprettholdt likevel en dialog med Hamas på embetsnivå.

I januar 2007 ble det dannet en samlingsregjering mellom Hamas og Fatah, en regjering som ble anerkjent av Norge. Men i juni samme år brøt denne regjeringen sammen. Det skjedde etter at Hamas avverget et amerikansk-støttet kupp fra Fatah. Som svar på dette, innførte Israel en økonomisk blokade av Gaza. Hamas svarte med å avfyre noen raketter, hvilket førte til at Israel angrep med flyvåpen, artilleri og kanonbåter. En ny runde kom i september. Da hadde Israel gjennomført en massearrest av Hamas og Islamsk Jihad-aktivister. Hamas gjennomførte noen rakettagrep, mens Israel svarte med massedrap.

NY KRIG I LIBANON

Den 12. juli 2006 tok Hizbollah to israelske soldater til fange på israelsk side av grensa, og Israel startet en krig mot Libanon tilsynelatende for å hevne dette. Men det skulle vise seg at

president George W. Bush i et møte 23. mai det samme året hadde oppfordret Ehud Olmert, som overtok som statsminister etter at Ariel Sharon ble rammet av hjerneslag i 2006, til å gjennomføre et angrep mot Hizbollah. Olmerts eget vitneutsagn i en senere høring viste at krigen var planlagt lenge før de to soldatene ble kidnappet. Dette skriver professor Nubar Hovsepian i boken *The war on Lebanon* (2007).

En fem ukers krig ble utkjempet i Libanon sommeren 2006. Palestinakomiteens solidaritetsarbeidere i Rashedieh måtte evakueres sammen med mange andre utlendinger, men NORWACs medisinske arbeid fortsatte. Erik Fosse og Kristin Øren var blant dem som jobbet i Libanon under krigen. Jeg ble også spurt av NORWAC om å ta en tidagers periode for å utføre noen koordinerende oppdrag. Sammen med kamerat Bjarne Nilsson dro jeg til Libanon via Syria. Vi kom imidlertid ikke til Beirut før dagen etter at krigen var slutt. Men i grenseområdet mellom Syria og Libanon så vi det første bombenedslaget. Ei bro på veien ned til Beirut var også bombet. Atskillig verre var det i Beirut's søndre forsteder. 198 høyhus lå som ruinhauger etter bruk av vakuumbomber, og 200 bygninger var helt utbrent. Alle broene på og over motorveien mellom Beirut og Tyr var bombet – unntatt en.

Nede i sør hadde bensinstasjoner og supermarkeder lidd samme skjebne, for ikke å snakke om flere av landsbyene. Siddequine, Bint Jbeil og Aitaroun var blant de verst rammede. Mange steder var bygningene jevnet med jorden. Ødeleggelsene var helt enorme. Over 1000 sivile libanesere ble drept i løpet av denne krigen. I Qana så vi flere graver, og utenfor den romerske inngangsportalen i Tyr var det en massegrav. De døde var lagt i enkle kister som var gravd ned i sanden. Etter krigens slutt, var tiden inne for å arrangere ordentlige begravelser i landsbyene der de døde kom fra. Stanken var forferdelig, men mennene som grov kistene fram, gjorde det med verdighet.

I Bint Jbeil hadde vi et oppdrag på sykehu-

set. Kirurgen vi møtte fortalte at under de istykkerbombede bygningene i landsbyen hadde det lenge ligget døde mennesker. Nå måtte de ta livet av alle kattene og hundene i Bint Jbeil av frykt for epidemi i byen. «Jeg vil bare gråte,» sa kirurgen, «men det er ikke tid for det nå.» Nei, det var ikke tid for gråt. Da vi kom ut av sykehuset hørte vi derimot slagord. Det var kvinnene som ropte, og mens de taktfaste ropene lød, ble stadig nye kister med Hizbollah-flagg båret ut. Plutselig hevet en ung mann armen og ropte slagord mot Israel og Amerika. Hele folkemengden stemte i. Begravelsesseremonien ble forvandlet til en politisk protest, der folk ropte ut sitt sinne og sin sorg.

OGSÅ EN KAMP MOT PALESTINA

Alle de døde og de enorme ødeleggelsene i Libanon i 2006 gjorde et sterkt inntrykk. Men selv om dette var en vel planlagt krig fra Israels side, ble den israelske hæren tvunget ut av Libanon av Hizbollahs soldater. Det var det andre sterke inntrykket. Til og med israelske offiserer måtte berømme Hizbollahs kampevner. Elisabet Sausjord, som var i Libanon de dagene på vegne av Palkom, og jeg ble intervjuet av

«Til og med israelske offiserer måtte berømme Hizbollahs kampevner»

Adresseavisen. Under overskriften «Hizbollah gjør inntrykk på norsk sogneprest», snakket både Elisabet og jeg om de forferdelige ødeleggelsene. Og jeg ble sitert som følger: «Hizbollah har imponert kolossalt under denne krigen. Det skaper håp for fremtiden.»

Israels krig mot Hizbollah var også en kamp mot Hizbollahs allierte Syria og Iran. Ifølge den amerikanske forskeren og forfatteren Noam Chomsky, var krigen mot Libanon samtidig en krig mot Palestina, slik invasjonen i 1982 også var det. Og USAs målsetting med krigen var åpenbart å bruke Israel som en stedfortreder for å fremme egne interesser i Midtøsten. Men Israel tapte for krigerne fra Guds parti (= Hizbollah), og i Midtøsten markerte krigen et tidsskille.

«Å skape fengselet og så kaste nøkkelen i sjøen.» Slik karakteriserte FNs rapportør John

2005: Ariel Sharon trekker ut de ca. 8000 israelske bosetterne på Gazastripen.

2006: De palestinske selvstyremyndighetene arrangerer parlamentsvalg i de okkuperte områdene. Hamas vinner valget.

2006: I juli starter Israel en fem ukers krig mot Libanon.

Dugard Israels behandling av Gaza. Etter at Israel var slått i Sør-Libanon sommeren 2006, intensiverte den israelske hæren sine angrep mot den lille landstrøpen, og Palestinakomiteen sendte Anna Mørseth og Mads Gilbert til Gaza som et kriseteam. Hensikten med bombardementet fra land, sjø og luft var å drepe, og vi så ifølge Ilan Pappé begynnelsen på et økende folkemord på Gazastripen. På Vestbredden var den israelske strategien en annen. Der anvendte man en langsom etnisk rensing med den hensikt at palestinerne skulle dra. Men dette var ikke mulig på Gazastripen, for der er det ikke noe bakland.

I 2006 var situasjonen ille på Gazastripen. Jula 2008 og på nyåret 2009 skulle det bli enda verre. Israel strømmet til blokaden og provoserte Hamas til å gjennomføre raketangrep. Så begynte de israelske angrepene og bombardementet. Nyttårsaften greide Mads Gilbert og Erik Fosse å komme seg inn i Gaza via Egypt, og mange av oss husker de rystende reportasjene deres fra massakrene som israelerne gjennomførte. «De omfattende israelske angrepene på palestinske institusjoner og sivile var trolig blant de aller mest brutale i palestinerne nyere historie», skriver de i boken *Øyne i Gaza* (2009). De skriver videre at «angrepet var ikke minst rettet mot barna i Gaza. Mer enn tre hundre barn ble drept og over 1600 skadd.» I alt ble nærmere 1500 palestinere drept og over 5000 skadet. Titusenvis mistet sine hjem.

Det kom nye israelske angrep mot Gaza i 2012 og 2014. I løpet av den israelske offensiven i 2014 ble 2131 palestinere drept, inkludert 501 barn. 10918 mennesker ble såret.

MED RETT TIL Å LEMLESTE

På Landdagen 30. mars 2018 begynte massedemonstrasjonene langs grensegjerdet på Gaza. Den store marsjen for retten til å vende hjem («Great Return March»)* var også en protestmarsj mot blokaden.

I mars i år var 215 demonstranter drept, mens 7996 ble såret av skarp ammunisjon. Den israelske avisen Haaretz trykte et intervju med seks av IDFs skarpskyttere. Ordren deres var ikke først og

fremst å skyte for å drepe. Målet var å lemleste. En av de intervjuede skrotet av at han hadde rekorden: Han hadde truffet 52 knær! I en artikkel i samme avis skrev journalisten Gideon Levy at det er 8000 permanent bevegelsehemmede unge menn på Gazastripen som et resultat av skarpskytternes aksjoner. Ifølge Levy ble ingen av soldatene stilt for krigsrett, bortsett fra en. Han fikk sju dager i fengsel for å ha skutt en sau!

I sin bok *The Right to maim* («Retten til å lemleste») fra 2017, analyserer den amerikanske baserte professoren Jasbir K. Puar det hun kaller «invalidiseringsregimet». Den suverene makts tradisjonelle kjennetegn ved å la dø eller å holde i live må ifølge Puar utvides med makten til å lemleste. Forfatterens beste eksempel på denne nye formen for biopolitikk, som ikke bare avliver eller regulerer befolkningen, men forvandler den til en masse av funksjonshemmede, er Israel/Palestina. Puar viser hvordan den israelske bosetterkolonien har spilt en rolle som et slags laboratorium for retten til å lemleste. Og det er ikke bare enkeltindivider som lemlestes. Hele den palestinske befolkningen blir funksjonshemmet gjennom okkupasjonen, blokaden og så videre. Og på Gazastripen er situasjonen for infrastrukturen prekær.

EN DEMOKRATISK STAT I PALESTINA

Hva er så løsningen? Ifølge Puar kan løsningen for Israel verken bli en enstats- eller en tostatsløsning, men snarere den aktuelle status quo. Med andre ord, at Israel alt har sin løsning: settlerkolonialismens permanente svekkelse av palestinerne. Trump og Netanyahus såkalte fredsplan trekker i samme retning.

At tostatsløsningen ikke er et reelt alternativ, har vært åpenbart lenge. Så hvilke alternativer finnes, bortsett fra Israels status quo? Svaret kan være en eller annen form for enstatsløsning. Noen har for eksempel lansert ideen om en binasjonal stat, med like rettigheter for jøder og palestinere. I Klassekampen har Peder Martin Lysestøl trukket fram PLOs opprinnelige strategi om en selvstendig palestinsk stat for alle som bor i landet, og skriver: «Kan PLO forkaste ideen om en ministat og i stedet kreve

2007: Væpnet konfrontasjon mellom Fatah og Hamas på Gazastripen. Hamas overtar makten, Israel går til en hard blokade av området.

2008 – 2009: Israel går til full krig mot Gazastripen, Operasjon Støpt Bly (desember 08-januar 09).

slutt på apartheidstaten Israel og gjenreise en demokratisk stat i Palestina for alle innbyggerne i landet?»

Skulle PLO gå inn for den opprinnelige målsettingen om en demokratisk stat i Palestina, vil det fortsatt være mange kamper som må utkjempes. For Israel er det status quo som gjelder, hvilket innebærer at det stadig bygges i de ulovlige koloniene/bosettingene og den etniske rensingen fortsetter. I praksis er store deler av Vestbredden annektert, selv om Netanyahus formelle annektering ikke er realisert. Og den sionistiske apartheidstaten Israel har sterke støttespillere. Det som imidlertid kan skape håp, er den voksende oppslutningen om den internasjonale BDS-bevegelsen. I mange år har boikott av Israel vært Palkoms hovedparole. Oppslutningen om BDS er økende, og Israel frykter denne bevegelsen.

ENDRINGER KAN SKJE

I høst har det blitt meldt om møter mellom Fatah og Hamas. På et tidspunkt må vi tro at de to partiene kan komme fram til en avtale og styrke den politiske og diplomatiske innsatsen. Palestinerne lar seg ikke fordrive, og nye folkelige reisninger kan komme. Bare spør Abu Fadi – politisk aktivist og analytiker i Libanon, og gammel venn av Palkom. Etter 2006 har ikke Israel gått inn i Libanon, påpeker han, og Hizbollah har økt sitt rakettarsenal betraktelig. Heller ikke på Gazastripen går Israel nå inn på bakken. Ifølge Abu Fadi kan det komme en ny Intifada. USA svekkes, og maktbalansen i verden er i ferd med å endres. Da kan endringer skje.

Kampen om Palestina fortsetter. Det blir interessant å se om PLO vil kunne samle seg om den opprinnelige strategien om en demokratisk stat i Palestina med like rettigheter for jøder, kristne og muslimer. Arafat uttrykte visjonen om en slik stat i talen han holdt i FN i 1974: «Når vi snakker om våre felles håp for morgendagens Palestina, tar vi med i fremtidsdrømmen alle jøder som nå bor i Palestina og velger å leve der sammen med oss i fred og uten diskriminering.» Amen.

* FLESTEPARTEN AV GAZAS INNBYGGERE ER ETTERKOMMERE AV FLYKTNINGER SOM I 1948 BLE JAGET FRA OMRÅDER SOM LIGGER I DAGENS ISRAEL.

Israels statsminister Ehud Barak, USAs president Bill Clinton og palestinerenes president Yasir Arafat sammen på Camp David i 2000. Forhandlingene førte ikke til noen fremskritt i fredsprosessen.

HIZBOLLAH

Hizbollah («Guds parti», arabisk: *hizb allah*) er et islamistisk parti, en sosial bevegelse og en militær organisasjon i Libanon med røtter i Iran. Hizbollah har sin forankring og vesentlige oppslutning i Libanons sjia-befolkning. Partiet ble offisielt etablert i Libanon i 1982, og regjeringsparti fra 1992. Det mottar økonomisk og politisk støtte fra Iran og Syria. Hassan Nasrallah har vært Hizbollahs leder siden 1992.

I Libanon ble Hizbollah grunnlagt som følge av den israelske invasjonen i 1982, først som en militær motstandsbevegelse som også etablerte et sosialt program, deretter organisert som politisk parti i 1992.

PLO

PLO, Den palestinske frigjøringsorganisasjonen, er en paraplyorganisasjon for den palestinske motstandsbevegelsen, stiftet i 1964, etter initiativ fra Den arabiske liga. Fra 1964 var organisasjonen ledet av Ahmad Shukeiri, men i 1969 tok Yasir Arafat over. Han ledet PLO fram til sin død i 2004. Fra da har Mahmoud Abbas vært leder. Fatah er den største av medlemsorganisasjonene i PLO. Mens PLO opprinnelig krevde en demokratisk palestinsk stat i hele det historiske Palestina, bevegde de seg fra midten av 1970-tallet i retning av å støtte en tostatsløsning. Den første uttalte bevegelsen i så måte var erklæringene fra Det palestinske nasjonalrådet (PNC) i 1974 og 1977. I 1988 kunngjorde PLO den uavhengige staten Palestina, samt anerkjente staten Israel.

Kilde: Store norske leksikon

2014 og 2018: Israel går til nye, omfattende angrep mot Gazastripen.

2018: På Landdagen 30. mars starter store massedemonstrasjoner langs muren rundt Gazastripen.

2020: Israel lanserer planer om annektering av Vestbredden. Donald Trump presenterer «Deal of the Century».

A photograph of three people standing outdoors in a park-like setting with trees showing autumn foliage. On the left, a man with glasses and a red sweater wears a patterned scarf. In the center, an older woman with white hair wears a teal sweater and a patterned scarf. On the right, a younger woman with dark hair wears a white sweater and an orange skirt. They are all smiling.

NY LEDELSE & STRUKTUR

Vi har vedtatt den største endringen siden oppstarten av Palestinakomiteen.

TEKST: LINE SNEKVIK FOTO: BIRTE BØDTKER

På landsmøtet til Palestinakomiteen i Norge 19.-20.september ble det vedtatt en ny struktur for organisasjonen.

Den nye organisasjonsstrukturen innebærer blant annet at ledelsen styrkes med en politisk nestleder og en organisatorisk nestleder. Nytt er det også at organisasjonen har fått et sentralstyre, som erstatter funksjonen til det gamle arbeidsutvalget. Leder, de to nestlederne og en til to sentralstyremedlemmer utgjør den daglige ledelsen på oppdrag fra sentralstyret.

Endringene kommer etter at en arbeidsgruppe nedsatt av landsstyret i 2019 fikk i oppdrag å se på hvordan organisasjonen kunne omstruktureres til det bedre.

– Det var viktig for arbeidsgruppen å gi medlemmene og de ulike organisasjonsleddene mulighet til å diskutere forslaget før saken ble behandlet på landsmøtet, sier Anne Merete Bull, nyvalgt organisatorisk nestleder og medlem av arbeidsgruppa.

Forslaget til ny organisasjonsstruktur ble derfor sendt til lokallagene, utvalgene og landsstyret i god tid før landsmøtet.

STØRSTE ENDRING SIDEN 1970

Omstruktureringen er den største av sitt slag siden Palestinakomiteen ble stiftet i 1970.

Peder Martin Lysestøl, en av grunnleggerne av Palestinakomiteen, deltok på landsmøtet i Oslo

LINE KHATEEB (37)

Kommer fra jobb som rådgiver i Norsk Folkehjelp og har en mastergrad i Midtøsten-studier. Vokst opp med norsk mor og palestinsk far. Har familie i en landsby i i dagens Israel. Var leder av Palestinakomiteen fra 2008 til 2012.

- For meg er det viktig at folk skal ha like rettigheter, uavhengig av bakgrunn, både i Palestina og i Norge.

MORTEN HESZLEIN-LOSSIUS (43)

Jobber som distriktssekretær i SV. Har en bachelorgrad i kommunikasjon og skriver på en mastergrad i sammenlignende politikk.

- Jeg har fulgt Israels okkupasjon av Palestina siden den første intifadaen, da var jeg ti år, men det var Israels angrep på Gaza i 2008/09 som fikk meg til å melde meg inn, fordi ingen er fri før alle er fri!

ANNE MERETE BULL (70)

Sykepleier, 1980 – 1998, ulike tillitsverv i Norsk Sykepleierforbund. Arbeidet internasjonalt i Norges Røde Kors 1999 – 2017.

Kjenner hele Midtøsten godt; samarbeidet med Palestinsk Røde Halvmåne gjennom 16 år.

- Aktivt arbeid gjennom Palestinakomiteen gir meg mulighet til å delta i den internasjonale kampen mot Israels okkupasjon og systematiske brudd på folkeretten.

som delegat fra Trøndelag. Han ønsker de nye endringene velkommen:

- Den nye strukturen er klok, og gir leder større armslag. Den gjør det enklere å fokusere på det politiske arbeidet, mener Lysestøl.

GEOGRAFISK SPREDNING

Mens leder Line Khateeb og organisatorisk nestleder Anne Merete Bull har tilholdssted henholdsvis på Nesodden og i Oslo, holder politisk nestleder Morten Heszlein-Lossius til i Bergen.

Sentralstyret består av styremedlemmer fra hele landet; fra Tromsø i nord til Oslo i sør.

- Jeg ser frem til å jobbe med mange flinke folk fra hele Norge, sier Line Khateeb.

NY ORGANISASJONSSTRUKTUR

Landsmøtet velger leder, politisk nestleder og organisatorisk nestleder. Politisk nestleder vil sammen med leder ha fokus på organisasjonens politiske arbeid, utad og innad. Organisatorisk nestleder vil ha hovedansvaret for å utvikle organisasjonen videre inklusiv samarbeid på tvers mellom lokallagene og mellom lokallagene og utvalgene. Organisatorisk nestleder skal ha ansvar for sekretariatet.

LANDSSTYRET

Landsstyret velges av landsmøtet. Landsstyret er organisasjonens høyeste organ mellom landsmøtene, og skal lede og samordne Palestinakomiteens arbeid i landsmøteperioden og sørge for at vedtakene gjort på landsmøtet blir gjennomført. Landsstyret består av distriktsrepresentanter (tilsvarende nåværende fylkesrepresentanter) og sentralstyret.

SENTRALSTYRET

Sentralstyret velges av landsmøtet og leder organisasjonen mellom landsstyremøtene. Sentralstyret består av leder, politisk nestleder, organisatorisk nestleder, økonomiansvarlig, 7 medlemmer og 3 vararepresentanter valgt i prioritert rekkefølge. 1. vara møter fast uten stemmerett.

ARBEIDSUTVALGET

Sentralstyret nedsetter et arbeidsutvalg bestående av leder, politisk nestleder, organisatorisk nestleder og 1 – 2 sentralstyremedlemmer. Arbeidsutvalget får sine oppgaver delegert fra sentralstyret, leder driften mellom sentralstyremøtene og rapporterer til sentralstyret. Arbeidsutvalget kan delegeres oppgaver videre til sekretariatet.

SEKRETARIATET

Landsmøtet har vedtatt et sekretariat på 1 ½ stilling: organisasjonssekretær 1/1 stilling og kontormedarbeider ½ stilling. Begge stillinger innehas av ansatte på ordinære ansettelsesvilkår. Organisasjonssekretær er sekretær for arbeidsutvalget, sentralstyret og landsstyret. Sekretariatets ansatte utfører administrative og merkelige oppgaver, organisasjonssekretæren kan delegeres selvstendige oppgaver fra arbeidsutvalget. Sentralstyret ved organisatorisk nestleder ivaretar arbeidsgiverfunksjonen.

15 ÅR MED BDS

BDS-bevegelsen vinner stadig terreng.

MALI F. ROSSLAND OG ARAM ZAHERI, PALESTINAKOMITEENS BDS-UTVALG. FOTO: SYNNE DAHL

**BOIKOTT ISRAEL
PALESTINA!**

BOIKOTT, SANKSJONER OG DESINVESTERINGER

BDS-bevegelsen er en fredelig, ikke-voldelig bevegelse som bruker virkemidlene boikott, deinvesteringer og sanksjoner for å legge press på Israel frem til de innfrir bevegelsens tre krav:

1. Avslutte okkupasjonen og koloniseringen av alt arabisk land okkupert i juni 1967, samt rivning av muren
2. Erkjenne de grunnleggende rettigheten til den arabisk-palestinske befolkningen i Israel til full likestilling
3. Respektere, beskytte og fremme retten til palestinske flyktninger til å vende tilbake til sine hjem og eiendommer som er fastsatt i FN-resolusjon 194

BDS-kampanjen så dagens lys i 2005 etter at det palestinske sivilsamfunnet ba det internasjonale samfunnet om støtte til å få slutt på okkupasjonen ved å boikotte, desinvestere og sanksjonere Israel for brudd på folkeretten og internasjonal lov. Det palestinske sivilsamfunnet var inspirert av hvordan man klarte å vinne politiske kamper gjennom boikott av apartheidregimet i Sør-Afrika i 1994.

BDS-bevegelsen har gjennom disse 15 årene jobbet frem en rekke seiere. I kulturell sammenheng har artistene Shakira, Lauryn Hill, Roger Waters og Talib Kweli alle droppet å spille i Israel på grunn av statens forbrytelser overfor det pales-

Fra Nakba-markeringen i Oslo 2018.

Klistremerke-aksjonering mot israelske varer.

tinske folk. De tre sistnevnte har ikke bare drop-
pet å opptre i Israel, men også uttrykt sin støtte
til BDS og det palestinske sivilsamfunnet.

I 2018 trakk det argentinske fotballandslaget
seg fra å spille vennskapskamp mot det israelske
landslaget etter press fra den internasjonale BDS-
bevegelsen. Kulturell boikott er et sterkt virkemiddel
mot normalisering av en stat som bryter folkeretten
innenfor rammeverk som samler folk gjennom for
eksempel konserter eller fotballkamper.

I 2016 klarte BDS-bevegelsen blant annet å
få det franske telefonsels-
skapet Orange til å bryte
samarbeidet med det
israelske telefonselska-
pet Partner, som betjen-
er de israelske boset-
tingene. Presset kom fra
fagforeninger og kampanjegrupper i Frankrike,
Egypt, Tunisia og Marokko.

SVART SKJERM-SUKSESS

Hvordan man jobber med BDS og hvilke
kampanjer som er mest aktuelle, er til dels
avhengig av hvor i verden man befinner seg.
«Svart skjerm»-kampanjen i forbindelse med
Eurovision Song Contest i Israel i fjor, er et

«Veolia, som opprinnelig skulle
bygge ut Jerusalem Light Rail,
seg ut av avtalen i 2015 etter
press fra BDS-bevegelsen»

eksempel på en vellykket boikottkampanje her
hjemme. 152 artister signerte et opprop der de
tok avstand fra Israels apartheidpolitikk, og
flere steder på sosiale medier ble det publisert
oppfordringer om «svart skjerm» under Eurovi-
sion-finalen. Rapgruppen Karpe og kjendisblog-
ger Sophie Elise var blant dem som uttrykte
støtte til kampanjen.

Samme høst samarbeidet Palestinakomiteen
og AKULBI (Samordningskomiteen for akade-
misk og kulturell boikott av staten Israel) om en

kampanje for å få Aurora
til å respektere palesti-
nernes oppfordring om
boikott, og droppe en
planlagt konsert i Tel
Aviv. Både VG og Klas-
sekampen skrev flere

artikler om saken. Aurora endte opp med å dra
til Tel Aviv, men saken fikk bred oppmerksom-
het i norske medier, ikke minst fordi Auras
manager Geir Luedy innrømmet at de prøvde å
skjule Israel-planene for offentligheten.

CAF: HOPP AV APARTHEIDTOGET

En aktuell kampanje Norge om dagen, er
kampanjen mot det baskiske togselskapet CAF,

som har fått kontrakten med å utvide og drive forstadsbanen som knytter de ulovlige israelske bosettingene sammen med Vest-Jerusalem. For øvrig trakk det franske selskapet Veolia, som opprinnelig skulle bygge ut Jerusalem Light Rail, seg ut av avtalen i 2015 etter press fra BDS-bevegelsen. Målet er at CAF skal gjøre det samme.

APARTHEIDFRIE SONER

Det har gått fem år siden Palestinakomiteen lanserte kampanjen «Apartheidfrie soner». Denne kampanjen finnes i flere land, under litt forskjellige navn. Kampanjen går ut på å gjøre nærmiljøene våre til områder som uttrykker solidaritet med palestinerne rettigheter i møte med israelsk okkupasjon og apartheidpolitikk. Butikker, kafeer, restauranter, institusjoner, organisasjoner, bydeler og så videre kan erklære seg som apartheidfrie soner, og love at de vil unngå israelske varer og tjenester så lenge Israel bryter folkeretten og okkuperer, undertrykker og diskriminerer palestinerne.

PUMA-KAMPANJEN

Puma er hovedsponsor for Israels statsstøttede fotballforbund (IFA) som inkluderer lag fra Israels ulovlige bosettinger på okkupert palestinsk land. Delta Galil Industries, som er Pumpas distributør i Israel, har avdelinger i bosettinger, og står på FN's liste over firmaer som er involvert i Israels bosettingspolitikk. Flere enn 200 palestinske idrettsklubber har bedt Puma om å avslutte sponsoravtalen med IFA og stoppe støtten til Israels folkerettsstridige politikk. Her i Norge har AKULBI henvendt seg til fotballklubben Strømsgodset og bedt dem revurdere sin sponsoravtale med Puma.

BDS VIRKER

Også blant politiske partier, i fagbevegelsen og i landets kommuner ser vi en positiv utvikling. På landsmøtet i 2017 gikk LO inn for boikott av Israel. Det samme gjorde AUF på landsmøtet sitt høsten 2020. Flere norske kommuner har de siste årene vedtatt å ikke handle varer og tjenester som er produsert på okkupert land i strid med folkeretten, altså varer/tjenester som kommer fra bosettingene. Innlandet fylkesting har gått så langt som å vedta at fylkeskommunen ikke skal kjøpe varer

og tjenester som åpenbart kommer fra stater som okkuperer andre områder i strid med folkeretten.

Femten år etter oppstarten, har BDS-bevegelsen blitt til en stor, internasjonal bevegelse som den israelske staten prøver å sverte med de midlene den har. Israel setter av et formidabelt beløp i statsbudsjettet for å prøve å knuse BDS-bevegelsen. Dette indikerer at kampanjen fungerer, noe vi må huske på når vi møter motstand fra lobbygrupper og fra staten Israel selv. Vi har en bedre verden å vinne!

BDS virket mot apartheidregimet i Sør-Afrika, og det vil også virke mot Israels apartheidregime. *Fritt Palestina!*

KJENTE MENNESKER SOM STØTTER BDS

Angela Davis, amerikansk professor og menneskerettighetsforkjemper
 Desmond Tutu, sørafrikansk erkebiskop
 Danny Glover, amerikansk skuespiller
 Roger Waters, britisk musiker og aktivist
 Talib Kweli, amerikansk rapper
 Brian Eno, Britisk musiker
 Vivienne Westwood, britisk klesdesigner
 Peter Gabriel, britisk artist
 Massive Attack, britisk musikkgruppe
 Magdi Omar Ytreeide Abdelmaguid, norsk rapper
 Julie Christie, britisk skuespiller
 Mike Leigh, britisk filmregissør
 Cynthia Nixon, amerikansk skuespiller
 Naomi Klein, kanadisk journalist, forfatter og aktivist
 Vanessa Redgrave, britisk skuespiller og aktivist
 Ilan Pappé, israelsk historiker
 The Knife, svensk elektronikaduo

Nakba-markering i Oslo i 2018.

MUREN

– ei grense for en grenseløs stat

Snart 20 år etter at den ble påbegynt, vekker den folkerettsstridige muren på palestinsk land ikke lenger internasjonal oppstandelse.

TEKST: KJERSTI NORDBY, PALESTINAKOMITEENS FAGLIGE UTVALG

Denne teksten er basert på en artikkel skrevet i 2010, da Muren var en relativt fersk installasjon for oss nordmenn. Det var også i denne perioden hvor Palestinakomiteens faglige utvalg begynte å besøke Vestbredden på alvor, og vi kunne se og oppleve Muren med egne øyne. I løpet av de ti åra som har gått siden da, har mye skjedd. Mye mer land er konfiskert, og det er mange flere fakta på bakken. Vi har fått Trump-plan og «normalisering», koloniene har ekspandert voldsomt og Murens betydning for Israel har trolig endra seg. Nå er den muligens ikke så viktig leger. Israel tar de landområdene de vil, uten internasjonale protester. Muren står der den står. Det kan til og med hende at den er til hinder for de israelske kolonistene, der den sperrer fri tilgang til okkuperte landområder.

Et annet eksempel har vi sett under pandemien, hvor Israel har laga flere hull i Muren siden de er avhengig av palestinsk arbeidskraft. Med flere åpninger i Muren kan palestinsk arbeidskraft strømme friksjonsfritt til

og fra israelske bedrifter.

Vi har forsøkt å finne systematisk og helhetlig, nøyaktig og oppdatert informasjon om Murens beskaffenhet pr. 2020. Det har ikke vært helt enkelt å finne. Kanskje finnes det ikke noen samla oversikt.

ET MÅL Å STJELE MEST MULIG LAND

Hele poenget med Muren er å lamme det palestinske samfunnet og ta mest mulig land.

Israel er en stat uten grenser. Gjennom krig, okkupasjon og annekasjon, har Israel i strid med folkeretten utvida grensene sine siden de fikk tildelt et landområde av FN i 1948. De har systematisk nektet å anerkjenne FN-resolusjoner som fastslår grensene for de okkuperte palestinske områdene.

I november 2000 ga den daværende israelske statsministeren Ehud Barak klarsignal for det første prosjektet som han kalte «sikkerhetsmuren», og bygginga begynte. I første rekke starta en storstilt konfiskering av jord, og fjerning og opprykking av oliventrær

Palestiner klatrer over Muren

«Hele poenget med Muren er å lamme det palestinske samfunnet og ta mest mulig land»

begynte vest for Jenin i juni 2002.

Selv om Muren ble påbegynt i 2002, har ideen om separasjon mellom jøder og ikke-jøder røtter tilbake i sionismens barndom. En sentral tese i sionismen har fra tidlig av vært å etablere en jernring mot omverdenen for å beskytte seg selv, men også til å presse araberlandene til en fred på Israels premisser.

Etter at den andre intifadaen brøt ut i 2000, fikk ideen om en jernring nye bein å gå på.

Angrepene på israelske sivile representerte noe nytt, og var en form for motstand som det var vanskelig å bekjempe med kamphelikoptre, tanks og jagerfly. (Men ingen skal si at de ikke forsøkte så godt de kunne). Muren blei løsninga på problemet. Den skulle gi israelere trygghet gjennom å skape en total atskillelse mellom de to folkene, og gjennom å legge strenge restriksjoner på palestineres bevegelsesfrihet. Siden da har hæren slått hardt ned på all palestinsk motstand, under dekke av behovet for sikkerhet.

Men «sikkerhet»? Våren 2002, da den andre intifadaen var på det heftigste, gjenokkuperte

NOEN FAKTA OM MUREN

- Ble påbegynt i 2002.
- Består, foruten av murblokker rundt urbane og tett befolka områder, av et 25-100 meter bredt belte av piggråd, elektriske gjerder, grøfter og patruljeringsveier.
- Murblokkene er sju til ti meter høye.
- Vakttårn er plassert med jevne mellomrom.
- Muren er 700 km lang, 760 km når den er helt ferdigstilt.
 - «Den grønne linja» er 315 km lang.
 - 85 prosent av Muren er bygd på palestinsk land.
- Det er langt mellom portene, som er bevokta og ofte stengt.
- I Muren er det 34 militære sjekkpunkter.
- 80 prosent av Muren skiller palestinerne fra palestinerne, og den skiller 13 prosent av befolkninga fra jordbruksområdet sitt.
 - Tolv prosent av befolkninga er isolert utafor Muren, 150 landsbyer.
 - 70 000 palestinerne havner på den israelske siden av muren.
 - 90 000 palestinere må flytte fra sine hjem på grunn av bygginga av Muren.
- Det har gått med over 20 km² konfiskert palestinsk land for å bygge Muren.
- 102 320 (2004) oliven- og appelsintrær er rykka opp med rota for å bygge Muren.
 - 50 km vannledninger er ødelagt.
- Et utall av hus, hjem og jordbruksbygninger er revet.
 - Når den er ferdig, vil Muren ha innlemma 46 prosent av Vestbredden i Israel.
- Den internasjonale domstolen i Haag fastslo i 2004 at muren er i strid med folkeretten, at bygginga måtte opphøre og at det som allerede var bygd måtte rives.

KILDER: STOP THE WALL OG B'TSELEM

Israel hele Vestbredden etter en bølge av palestinske selvmordsbombere. Okkupasjonsstyrkenes tilstedeværelse økte betraktelig, og den militære undertrykkinga var massiv. På samme måte som gjenokkupasjonen ble begrunna med sikkerhet, sier Israel at dette også er grunnen til bygging av «sikkerhetsbarrieren»; Muren. Den skulle fungere som et forsvar mot «terrorister» som ville inn i Israel. Senere har blant annet Tzipi Livni, som var utenriksminister og vise-statsminister i Israel fra 2006 til 2007, hevdet at Muren skulle utgjøre grensene for den framti-

dige israelske staten.

Israelsk politikk handler om å etablere fakta på bakken for å sikre seg mest mulig land. I 1998 uttalte daværende utenriksminister Ariel Sharon følgende i et israelsk radioprogram: *«Alle må løpe for å ta så mange palestinske bakketopper de kan for å utvide bosettningene. Alt vi tar nå, vil forbli vårt. Det vi ikke tar, vil gå til dem».*

MUREN SKAPER NYE FLYKTNINGER

I den israelske valgkampen i 2006, lovet det nystiftede partiet Kadima israelerne faste grenser innen utgangen av 2010. Disse grensene skulle følge Muren. Denne gangen trengte ikke Israel en krig for å flytte grensene. Gjennom sin militære og økonomiske overlegenhet skapte de, og skaper de, med bygginga av Muren nye flyktninger

ved å frata palestinere landet sitt, bit for bit. I 2009 var 60 prosent av muren ferdig. I 2017 var den ferdige andelen steget til 65 prosent, mens åtte prosent fremdeles var under konstruksjon.

Gjennom å sperre palestinerne inne i ghettoer bak Muren, tror muligens israelske myndigheter at «Palestina-problemet» er løst, en gang for alle. Israel vil da kontrollere 88 prosent av det historiske Palestina, mens bare tolv prosent er igjen til palestinerne. Okkupasjonen kan opphøre, det kan bli «fred». Palestinernes befolkningsvekst vil være palestinernes problem, og ikke noe som kan true statens jødiske karakter gjennom at palestinerne blir i flertall i de områdene som Israel kontrollerer. Men for mange israelere er ikke Muren tilstrekkelig. Det er en utbredt oppfatning i den israelske samfunnsdebatten at palestinerne bare kan flytte til andre arabiske land.

Ønsket om *«mest mulig land med færrest mulig palestinere»* har gjennom Muren blitt oppfylt i en grad som bare kan kalles etnisk rensing av hele det historiske Palestina.

DELER OPP OG ISOLERER

Muren er ingen ny oppfinnelse. Før bygginga starta på Vestbredden, har den vært testa ut på Gaza. Siden 1994, altså 13 år før Israel innførte

blokaden, har Gaza vært omringa av en barriere som holder Gazas innbyggere adskilt fra resten av den palestinske befolkninga. Men når vi nå snakker om «muren», er det helst den på Vestbredden vi tenker på.

Vestbredden er et fruktbart område, der jordbruk er en viktig kilde til inntekter for palestinerne. Som følge av Muren har mange bønder mistet enten deler av eller alle jordene sine, og tilgangen på vannressursene er vanskeligere. Dette påvirker innbyggernes levekår og økonomi i særdeles negativ retning.

Muren er i hovedsak ikke bygget på Den grønne linja (våpenstillstandslinjen som ble etablert mellom Israel og nabolandene i 1949). Derimot skjærer den dypt inn på Vestbredden,

«85 prosent av Muren er plassert godt inne på Vestbredden»

og utvider tjuveriet av palestinsk jord og palestinske ressurser som har pågått siden 1948, da den israelske staten blei oppretta. 85 prosent av Muren er plassert godt inne på Vestbredden.

Når den er fullført, vil Muren annektere 46 prosent av Vestbredden. Den deler opp og isolerer palestinske samfunn i bantustaner, ghettoer og «militære områder». Dette innebærer at den palestinske befolkninga på Vestbredden og Gaza, inkludert 1,5 millioner flyktninger, blir inngjerda og stengt inne på tolv prosent av det opprinnelige mandatområdet Palestina.

Om lag tolv prosent av palestinerne på Vestbredden vil befinne seg på utsida av Muren når den er helt ferdigstilt, på annektert israelsk territorium, med uutholdelige levekår. De har mista land, livsbetingelser, markeder og bevegelsesfrihet, og de vil stå overfor trusler om å bli utvist fra sine landområder og sine hjem. Dette inkluderer de 200 000 palestinerne som bor i Øst-Jerusalem. Muren omringer dem på en måte som isolerer dem fra resten av Vestbredden. Det har lenge pågått en storstilt etnisk rensing av Øst-Jerusalem. Palestinere blir kasta på gata, og israelske kolonister overtar stadig flere palestinske hjem. Jerusalem skal bli det de sjøl omtaler som jødernes udelelige hovedstad.

TØFFE KÅR FOR PALESTINSKE BØNDER

98 prosent av kolonistene, eller bosetterne, vil bo innafør Muren på palestinsk land når den er ferdigstilt. Betongveggen er åtte meter høy – to ganger så høy som Berlinmuren – med vaktårn og en buffersone på 30-100 meter hvor det er elektriske gjerder, grøfter, sensorer, kameraer og militærpatroljer. Andre steder, blant annet der hvor den ikke er helt ferdig bygd, består Muren av flere lag med piggrådsgjerder, militære patruljeveier, sandområder som skal avsløre fotavtrykk, grøfter og overvåkningskameraer.

I buffersona som vender mot Israel, baner Muren vei for storstilte husødeleggelse og bortvisning av palestinere som bor like ved Muren. Mange steder er Muren bygd kloss inntil hjem, butikker og skoler.

Landområdet mellom Muren og Den grønne linja har blitt erklært som en lukket militærsona, og alle palestinere som bor der må skaffe seg tillatelse til fortsatt å få bo i husene sine eller arbeide på jordene sine. I begynnelsen gjaldt disse tillatelsene både jordeierne, slektningene og landarbeiderne deres. Nå er det bare jordeierne og deres barn som får passere for å dyrke og arbeide på egen jord.

Dette gir palestinske bønder store problemer. Mange av bøndene opplever at mesteparten av jorda deres og tusenvis av oliventrær og frukttrær er på «feil side» av Muren. Men okkupantene har skapt landbruksportar i Muren. Disse kontrollpostene innebærer ingen garanti til bøndene om at de har adgang til landbruksområdene sine. De er dessuten bare åpne i korte perioder to-tre ganger om dagen, og kan stenges etter soldatenes for godtbeholdning.

SJEKKNPUNKTER OG SETTLERVEIER

Det israelske kontrollregimet styrkes stadig, med sjekkpunkter hvor palestinere blir banka opp, fengsla og ydmyket. Fasit pr. 2010 var:

- 34 befesta sjekkpunkter (Tre hovedterminaler, ni handelsterminaler og 22 terminaler for biler og arbeidere) kontrollerer all palestinsk forflytning og transport.
- 44 tunneler danner forbindelse mellom 22 mindre ghettoer innafør tre hovedghettoer.
- Det finnes 634 sjekkpunkter eller andre militære obstruksjoner under okkupantens kontroll,

deriblant veigrøfter, veisperringer, metallgjerder. • 1,661 kilometre lange settlerveier forbinder koloniene (bosettingene) med hverandre og kompletterer landtjuveriet. (Kilde: Stop the Wall og B'tselem.)

Det er ingen grunn til å tro at disse talla er vesentlig annerledes i 2020. Vi vet at veibygginga har økt i takt med koloniseringa, og at veier kan stenges øyeblikkelig av militære styrker så sant de finner behov for det.

Nettverket av fysiske sperringer skaper ghettoer. Andre kaller det bantustaner, som vi kjenner fra apartheidregimet i Sør-Afrika. Ghettoifiseringa i alle dens former gjør at Palestina ligner stadig mer på et fengsel. Mange steder er folk utestengt fra helt grunnleggende tjenester, som helse og skole. Når de i tillegg opplever tap av jord, markeder, vann og naturressurser, blir det svært vanskelig for lokalsamfunn og landsbyer å sørge for et verdig underhold av sine innbyggere.

Dette viser med all ønskelig tydelighet – for dem som vil se: Israels behov er kontroll og land – ikke sikkerhet.

STOP THE WALL

Den palestinske grasrotorganisasjonen Stop the Wall (STW) er en av de organisasjonene Palestinakomiteen har samarbeidet lengst med.

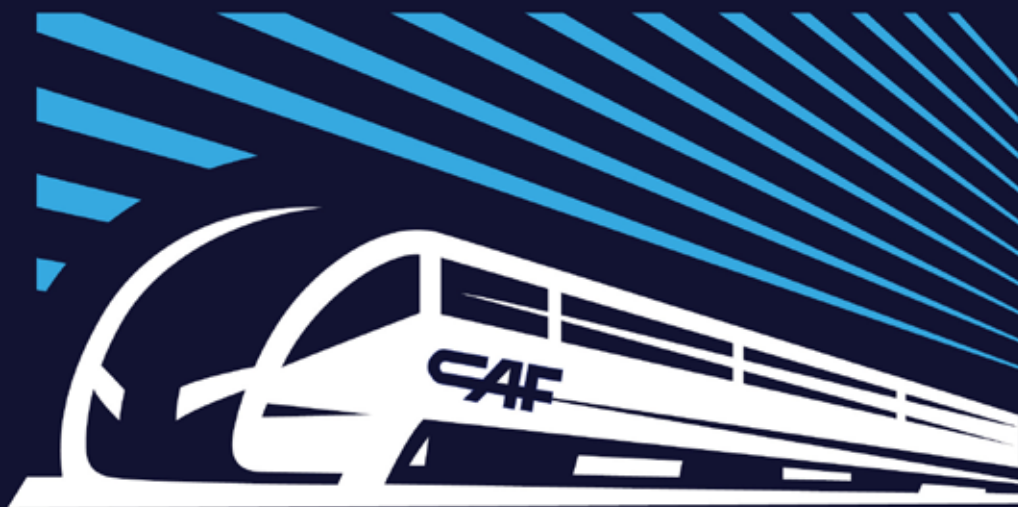
Følgende tekst er hentet fra nettsidene til Stop the Wall:

«Målet for Stopp the Wall er å rive muren i tråd med det palestinske ønske om frigjøring - for dem av oss som bor her, for dem som er i eksil, de unge og de gamle, for dem som har dødd og dem som ennå ikke er født.

Vi er en grasrotbevegelse som forener kampen til de de folkelige komiteene (popular committees) i landsbyene, i flyktingleirene, i byene og landsbyene som kjemper mot muren og bosettingene og forener innsatsen til det palestinske sivilsamfunnet.

Våre krav er: Stopp bygging av muren. Riv de delene som allerede er bygd. Gi tilbake alle landområder som er konfiskert for bygginga av muren. Kompenser for alle tap».

stopthewall.org

HOPP AV APARTHEID- TOGET

Kampanjen mot togselskapet CAF blir viktig også i 2021. Flere norske fagforeninger har sluttet seg til.

TEKST PETTER THORESEN, FAGLIG UTVALG

Sammen med aktivister fra BDS-bevegelsen i flere europeiske land, har Palestinakomiteens faglige utvalg dratt i gang en norsk utgave av kampanjen «Hopp av apartheidtoget». Kampanjen retter seg mot det baskiske selskapet CAF (Construccion y Auxiliar de Ferrocarriles) sin rolle i å bygge ut bybaner i Jerusalem. Tidligere i høst fikk vi vite at CAF leverer trikker og tog til Norge, og at den norske staten har tunge investeringer i selskapet. Et opprop ble skapt, og flere fagforeninger og forbund har sluttet seg til. Vi har aksjonert mot trikkeleveransen i Oslo, og flere politiske aksjoner bør følge. La oss hindre det offentlige Norge i å inngå flere kontrakter med CAF før selskapet avviker sitt engasjement i Jerusalem.

BAKGRUNN: HVA ER JERUSALEM LIGHT RAIL?

Sommeren 2019 undertegnet det baskiske selskapet CAF en kontrakt om å utvide bybanen som knytter Vest-Jerusalem til israelske kolonier på okkupert palestinsk land. Arbeidet utføres i partnerskap med israelske Shapir, et selskap som er oppført på FNs liste over firmaer som driver lovstridig virksomhet på okkuperte palestinske områder. Kontrakten har en verdi på 1,8 milliarder dollar.

Prosjektet omfatter utvidelse av den eksisterende, «røde» linja og bygging av en ny, «grønn» linje, samt levering av alt nødvendig utstyr. Inkludert i avtalen er også vedlikehold for lang tid framover.

Den første delen av Jerusalem Light Rail ble innviet i 2011, og arbeidet ble utført av det franske industrikonsernet Veolia. Internasjonale kampanjer og boikott påførte franskmennene enorme tap, og det endte med at Veolia trakk seg fra arbeidet med bybanen i 2015.

BANEN BEFESTER ISRAELS GREP

Dagens bybane betjener israelske kolonier som ligger i palestinske Øst-Jerusalem, som Givat HaMivtar og Pisgat Ze'ev. Etter forlengelsen vil

Sporveien i Oslo feiret ankomsten av nye trikker 12. oktober. Aktivister hadde møtt opp for å markere motstand mot CAF.

Aktivister fra Palestinakomiteen og AKULBI stilte med flagg og bannere.

«For den israelske staten er det avgjørende at internasjonale selskaper er med på å normalisere okkupasjonen»

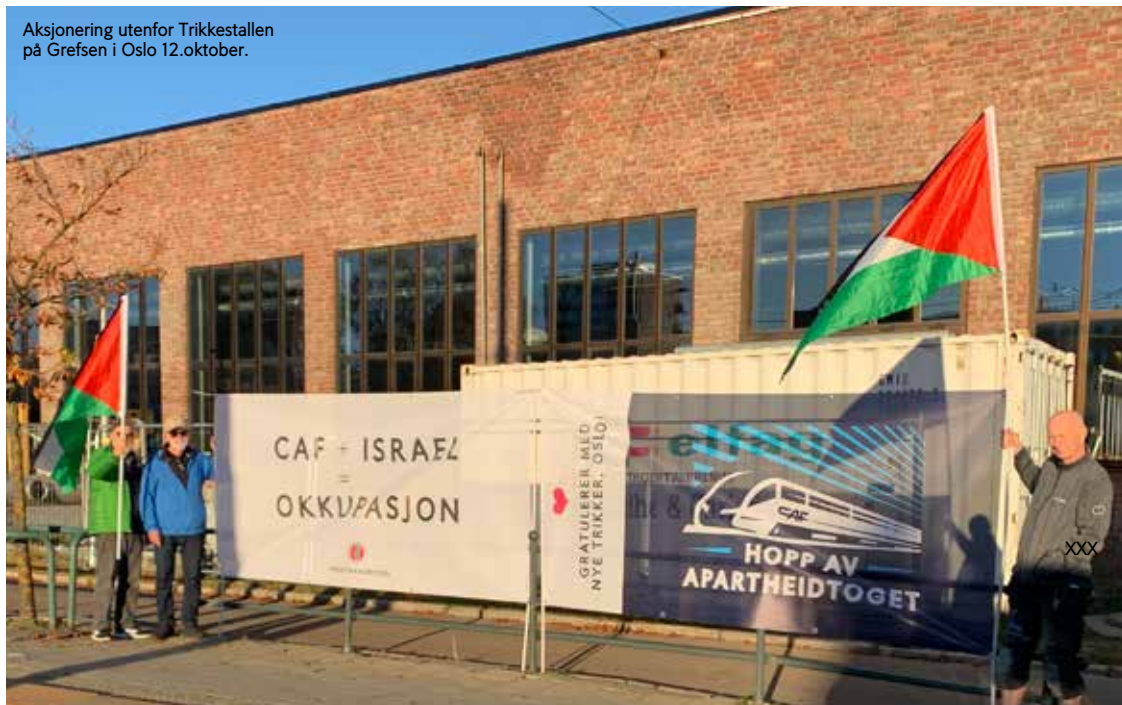
banen fortsette til Neve Yaakov, en av de israelske koloniene som strategisk omringer Øst-Jerusalem. Den nye linja; grønn linje, vil strekke seg over 20 kilometer og vil blant annet betjene kolonien Gilo, som ligger rett nord for Betlehem. De ulovlige koloniene er en av bærebjelkene i Israels prosjekt med å fordri palestinerne, og utbygging av bybanen er derfor en viktig brikke i å

befeste grepet om Jerusalem.

Men de storslåtte planene for bybanen stopper ikke med CAFs utbygging nå. Det er også snakk om en «blå» linje, der anbudsrunden er satt til andre kvartal 2021.

For den israelske staten er det avgjørende at internasjonale selskaper er med på å normalisere okkupasjonen. Samtidig profiterer CAF og andre involverte på den israelske okkupasjonen.

Aksjonering utenfor Trikkehallen på Grefsen i Oslo 12.oktober.

NORGE FINANSIERER APARTHEID

Flere av aktørene i utbygginga av bybanen i Jerusalem står på FN's liste over selskaper som har forretningsaktiviteter i tilknytning til koloniene på okkupert område. Likevel har Norges Bank/Statens pensjonsfond utland, også kjent som Det norske oljefondet, investert i de fleste involverte selskapene.

Offentlige registre viser at sammenslutninga av israelske finansinstitusjoner som står bak finansieringa, ledes av Bank Hapoalim. Bank Hapoalim er en israelsk bank som blei etablert av den israelske fagbevegelsen, Histadrut, allerede i 1921, men som blei overtatt av myndighetene etter bankkrisa i 1983. Under myndighetenes eierskap utvikla banken seg til å bli den største i Israel, for deretter å bli solgt til private investorer i 1996. På grunn av omfattende aktiviteter i de ulovlige koloniene, er Bank Hapoalim oppført på FN's svarteliste. Det norske oljefondet har investert drøyt 316 millioner kroner i denne banken.

Dette gjelder også First International Bank of Israel. Oljefondets interesser i denne

«Oljefondet har investert i de fleste selskapene som er involvert i arbeidet med bybanen i Jerusalem»

banken er på omlag 270 millioner kroner. Det norske oljefondet har også investert i Migdal Insurance & Financial Holdings, sjøl om i overkant av 70 millioner kroner sikkert regnes som småpenger i denne sammenheng. Dette selskapet finner vi ikke på FN-lista. Det samme gjelder for den fjerde og siste aktøren i sammenslutninga for bybaneutbygging, Altsuhler Shaham Ltd.

CAF's partner, det israelske selskapet Shapir, er derimot oppført på FN-lista. Det norske oljefondet har investert i begge disse utbyggerne av Jerusalem Light Rail. At flere av selskapene er oppført på FN's liste over selskaper med forretningsaktivitet på okkupert område har tydeligvis ingen betydning for Norges Bank. Men ifølge norsk avdeling av Den internasjonale juristkommissjon, har Norges Bank et sjølstendig ansvar for å påse at oljefondets investeringer respekterer folkeretten. Dette ansvaret gjelder uavhengig av hva slags råd banken får fra sitt eget etikk-råd. Derfor er det viktig at folk i Norge blir klar over dette - og derfor aksjonerer vi.

WWW.PALESTINABUTIKKEN.NO

PALESTINABUTIKKEN
AL QUDS
MARKVEIEN 24, OSLO

*Handle hos oss
og støtt Palestina!*

• RIMELIG FRAKT TIL HELE LANDET

KUNSTNERLIG MOTSTANDS- KAMP

Et bilde sier mer enn tusen ord sies det. Palestinske kunstnere holder saken i live gjennom visuelle betraktninger og danner grunnlaget for en ny generasjons motstandskamp.

TEKST: BIRTE BØDTKER

DALIA ELCHARBINI (30)

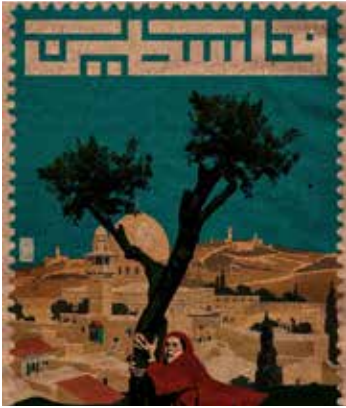
Palestinsk kunstner bosatt i Kanada.

Nettside: daliaeart.com

Instagram: [daliaeart](https://www.instagram.com/daliaeart)

Dalia er en ung kunstner som gir palestinasaken et nytt uttrykk gjennom vakre kunstverk. Hun ble født i Kuwait og familien flyttet til Kanada i 2005. Bildene viser en sterk tilknytning til Palestina og har ofte et sterkt politisk budskap. Kunsten er inspirert av hennes palestinske røtter, blandet med mønster fra naturen og gammel taoistisk filosofi. Hun bruker i hovedsak bladgull og grafitt som gir henne et eget uttrykk. I flere av kunstverkene har hun brukt sand fra Palestina blandet inn i bildene. Hun har aldri vært i hjemlandet. Trykk, postkort og plakater kan kjøpes på nettsiden hennes.

«Jeg fikk tilsendt en pose med sand fra Palestina Det var en plastpose med sand og stein. Jeg begynte å gråte, for dette er det nærmeste jeg har kommet mitt hjemland og sannsynligvis noensinne vil komme nær palestinsk land»

Bashar er en grafisk designer fra Gaza.
Instagram: @bashargram
Nettside: sparknow.com/artist/bashargram

Hadil Asafadi er en illustratør bosatt i Emiratene.
Instagram: @Hoist_thecolors
Nettside: Bahance.net

Leyla Ghobadi DJ, streetart-kunstner fra Kanada.
Instagram: @Leylaisonfire
Nettside: Leylaisonfire.com

Følg @bashargram på instagram

«Jeg anser ethvert kunstverk som meningsløst hvis ikke det settes til disposisjon for politisk kamp»

GEORGE GROSZ, 1893-1959

Lina Habazi er palestinsk-amerikansk og bosatt i Houston. Instagram: @linahabazi på Instagram
Nettside: linahabazi.com

Mohamed Arde er en italiensk-palestiner som jobber aktivt med å kommunisere saken i Italia. Instagram: @whoisarde

Kunstner bosatt i Abu Dhabi.
Instagram: @abeeraz

Suhad Khatib er basert i San Francisco og født i Oman. Instagram: @suhad.izm
Nettside: suhadkhatib.com

Malak Mattar er 19 år og fra Gaza. Hun startet å male etter krigen på Gazastripen i 2014, bare 13 år gammel. Hun har nå fått stipend og studerer kunst i Istanbul.

«*Thawara* er et symbol på palestinske kvinner som er sterke, motstandsdyktige og intelligente, og har styrke til å endre verden»

I en lang tid har palestinske kvinner vært dobbelt undertrykte. Både av okkupasjonen og de patriarkalske palestinske tradisjonene. Maleriet *Thawara* er et symbol på palestinske kvinner som er sterke, motstandsdyktige og intelligente, og har styrke til å endre verden. *Thawara* betyr revolusjon på arabisk, og er skrevet på øredobben til kvinnen på bildet. Malak bruker sterke farger og tradisjonelle symboler i kunsten. Man kan tydelig se inspirasjon fra tradisjonell palestinsk kunst, som arbeidene til kunstneren Sliman Mansour.

Kathrine Jensen omkranset av Bjørnar Moxnes og Jonas Gahr Støre på Youngstorget i Oslo 1. mai 2017.

MED HJERTE FOR PALESTINA

Kathrine Jensen har vært en modig leder med høy integritet.

TEKST: BAARD THORKILDSSEN

Kathrine Jensen takket av på det utsatte landsmøtet 19.-20. september etter seks år og litt til som leder for Palestinakomiteen. Seks år som ble kronet med medlemsrekord. For første gang passerte vi 4000 medlemmer ved nyttår. Ingen dårlig markering av jubileumsåret og en stor blomst i knappullet for Kathrine. Et jubileumsår som for øvrig har gitt oss liten grunn til å feire. Hverken situasjonen for våre palestinske venner eller koronaviruset har det i seg.

NYBROTTSARBEID

Da Kathrine ble valgt, gikk organisasjonen inn i en periode med økt profesjonalisering. To heltidsansatte tillitsvalgte og prosjektmedarbeidere i tillegg åpnet helt nye muligheter, men også utfordringer.

Det betydde et stort og nødvendig løft for oss, og Kathrine gikk løs på oppgaven med stort pågangsmot. Det fantes ingen oppgått sti å følge, og prøving og feiling måtte bli metoden. Plutselig ble arbeidsavtaler, tariffoverenskomster, pensjonsbestemmelser og så videre et ansvar for ledelsen. Og det måtte etableres en forståelse i organisasjonen om at heltidslønnede tillitsvalgte ikke innebar jobb 24 timer i døgnet. Masse skryt til Kathrine for måten dette nybrottsarbeidet er håndtert.

Med den nye organisasjonsstrukturen landsmøtet vedtok i september, frigjøres det nå ressurser for å videreutvikle samarbeidet på tvers, styrke skoloring og løfte det utadrettede politiske arbeidet ytterligere. Dette utviklingsarbeidet frem til landsmøtet ble gjort under Kathrines ledelse av Palestinakomiteen.

TYDELIG TIL STEDE

Kathrine har vært en leder som ikke har gått av veien for diskusjoner om vanskelige spørsmål. Diskusjonsvillig, men ikke uten kompromissvilje. Og hensynet til organisasjonen har alltid stått i fremste rekke.

Hun har vært urokkelig når det gjelder Palestinakomiteens grunnprinsipper – solidaritetsorganisasjon, aktivistorganisasjon, uavhengig av offentlige midler, partipolitisk uavhengig som de viktigste. I diskusjoner om løpende politiske saker har hun derimot vært åpen og nysgjerrig og bidratt til gode debatter i organisasjonen.

På hennes post har vi vært tydelig til stede på alle de palestinske merkedagene, 1.mai, Globaliseringskonferansen, Arendalsuka, ungdomspartiens sommerleirer, Pride og selvfølgelig sosiale medier. Og ofte med Kathrine som vårt ansikt utad. Jeg tipper Kathrines appell på Youngstorget 1.mai er hennes egen all-time-high - eller kanskje den litt uventede og gode dialogen på samling med Fremskrittspartiets ungdom konkurrerer. Uansett er dette eksempler som viser at hennes appell favner bredt. Ikke uten grunn har vi da også under hennes ledelse fått større pengebevilgninger fra Fagforbundet, Fellesforbundet og El og IT-forbundet - tre av de største fagforbundene i Landsorganisasjonen (LO). Moro.

REISTE EN VIKTIG DEBATT

Det siste året har ikke vært så moro hverken for Kathrine eller de andre involvert i prosjektet med jubileumsbok. Å tape en kampavstemning på landsmøtet om å fortsette som leder, var nok heller ikke den exit Kathrine hadde sett for seg.

Den planlagte jubileumsboken ble ikke utgitt, og saken har tatt mye tid og krefter fra de involverte. Kathrine var med på å reise en svært viktig debatt om antisemittisme knyttet til en illustrasjon i boka, og argumenterte sterkt for at boka ikke kunne gis ut som den var. Kathrine sitt syn på hvordan vi best skal møte antisemittisme fikk flertall både i arbeidsutvalget, landsstyret og til slutt landsmøtet. Ebba Wergeland oppsummerte i sin takketale på landsmøtet (fritt etter hukommelsen) at vi kunne risikert å sitte med en jubileumsbok som vi var mellomfornøyd med og fått anklager om antisemittisme slengt etter oss, om ikke organisasjonen hadde tatt debatten. Det må være en god attest å ha med seg videre for Kathrine.

Palestinakomiteens standpunkt i saken om utgivelse av boka, var godt forankra i organisasjonens besluttede organer. Leders håndtering av konflikten som oppsto med redaktøren fikk allikevel mye oppmerksomhet av de som ønsket å gi ut boka som den var. Kathrine er ute som leder, men erfaringene fra konflikthåndtering og debattklima har vi med oss, og de må nyttiggjøres.

Kathrine har vært all-in som leder for Palestinakomiteen i seks år. Ekte engasjement og masse høydepunkter. Tusen takk, Kathrine. Vi møtes igjen i kampen for det palestinske folket.

Sammen med president Mahmoud Abbas høsten 2019.

Fagforbundets landsmøte skjenket 100.000 kr til Palestinakomiteen høsten 2017. En stolt Kathrine Jensen mottok gavekortet på vegne av organisasjonen.

På sommerleir hos Sosialistisk Ungdom på Utøya sommeren 2018.

Kathrine har holdt en rekke gode appeller på vegne av Palestinakomiteen. Her foran Stortinget i forbindelse med markeringen av Landdagen 30.mars 2019.

Yasir Arafat gjorde keffjen kjent.

«Han danderer keffjen på en helt spesiell måte: Hengende ned foran slik at det får form som kartet over det historiske Palestina»

TØYSTYKKET *som fævner en hel nasjon*

*Beskyttelsesplagg, nasjonalsymbol, politikk
og mote. Historien om palestinaskeffjet
er lang, broket og mangfoldig.*

Kefije, كفيّفوك, ghutrah, al-hattah, mashadah, shemagh eller palestinskjerf. Kjært tøyestykke har mange navn. I dag er det bare én fabrikk igjen i Palestina som produserer skjerfene med det karakteristiske mønsteret. Koronavirus og okkupasjonsmakt til tross: Den største trusselen mot familiebedriften i Hebron kommer fra annet hold. Men la oss starte historien slik en bør, fra begynnelsen ...

OPPRINNELSEN

Vi spoler noen tusen år tilbake, til sumererne i Mesopotamia, 3100 år før Kristus. Det er prester som hersker på denne tiden. De administrerer og kontrollerer landområdene de råder over. For å befeste sin posisjon ifører de seg mønstrede tøystykker rundt hodet. Skjerfene symboliserer høy rang og ære.

Historien går fremover. Bøndene i Vest-Asia jobber utendørs året rundt. De må beskytte seg. Om sommeren trenger de skydd mot brennende sol og blåsende sand, om vinteren mot regn og kulde. Slik får keffijen en ny og praktisk anvendelse.

Noen tusen år senere, på Muhammeds tid (cirka år 600): Det er nå en etablert arabisk-islamisk tradisjon at kvinner og menn dekker til hodene sine. Keffijen har blitt et hverdagsplagg.

NASJONALSMBOL

Vi gjør et langt byks fremover i historien, nærmere bestemt til 1920. Folkeforbundet (FNs forløper) beslutter at de palestinske områdene skal underlegges britisk administrasjon (Palestina-mandatet), til store protester fra palestinerne. Området tilhører egentlig Det osmanske riket, men blir overført til Storbritannia. Palestinerne gjør flere store opprør mot mandatmakten.

Under det største opprøret, fra 1936 – 1939, spiller palestinskjerfet en avgjørende rolle. Palestinske opprørere bruker skjerfet aktivt som en måte å skjule egen identitet for å unngå å bli arrestert. Dette skaper hodebry for mandatstyret, som bestemmer seg for å forby bruk av skjerfet. Et samlet palestinsk folk svarer da slik: Alle tar på seg skjerf! Slik blir det nær sagt umulig å identifisere opprørerne. På denne måten befestes keffijen som et av de fremste symbolene på motstand i Palestina.

Hadia Tajik var en av flere stortingsrepresentanter som kledde seg i palestinskjerf dagen etter at Israel bordet båten «Mavi Marvara», som var på vei til Gaza med hjelpeustyr. Ni mennesker ble drept da israelske styrker slo til.

Keffijen har vært en del av den tradisjonelle bekleddingen i Palestina i mange år, og har blitt et symbol på palestinerne kamp.

INTIFADA OG YASIR ARAFAT

På 1970-tallet lanserer Yasir Arafat palestinskjerfet som symbol på nytt. Han er formann i Palestinas frigjøringsorganisasjon (PLO) og blir senere president for den palestinske selvstyremyndigheten. Arafat ble leder for PLO i 1969, og siden har han båret det symboltunge hodeplagget. Det er nær sagt umulig å finne bilder av den palestinske lederen uten palestinskjerf. Han danderer også keffijen på en helt spesiell måte: Hengende ned foran slik at det får form som kartet over det historiske Palestina. Arafat bidrar sterkt til at skjerfet blir kjent over hele verden.

9. desember 1987: Innbyggerne i Jabalaya flyktningeleir i Gaza kaster stein og bensinbomber mot israelske soldater. Det er en spontan protest mot at fire palestinere ble kjørt i hjel av en israelsk bil dagen i forveien. Slik utløser de den første intifadaen – det folkelige palestinske opprøret mot israelske militære i de israelsk-okkuperte områdene på Vestbredden og Gaza.

Nye generasjoner omfavner keffijen.

Palestinaskjerf i produksjon på Hirbawifabrikken i Hebron, Palestina.

Palestinaskjerf i mange ulike farger.

Under intifadaen blir palestinaskjerfets symbolverdi om mulig enda større. Bildene av palestinere med keffije som gjør opprør mot okkupasjonsmakten, går verden rundt.

Samtidig er keffije et vanlig hodeplagg i den arabiske verden, uavhengig av politikk. Skjerfet blir brukt av mennesker med all slags bakgrunn.

DEMONSTRASJONER OG TERRORANGREP

Nittitallet, Oslo-prosessen og Oslo-avtalene kommer og går. Konflikten om Palestina er langt fremme på medias dagsorden. Palestinaskjerfet er fremdeles et tydelig symbol til støtte for palestinerne i Norge og i verden. Her til lands etablerer legen og aktivisten Trond Ali Linstad palestinabutikken Al Quds. Palestinakomiteen i Norge og Fellesutvalget for Palestina arrangerer mange demonstrasjoner mot Israels okkupasjon og overgrep mot det palestinske folket. Palestinaskjerfet er et vanlig skue under disse demonstrasjonene.

Et nytt årtusen begynner, og kanskje uttrykker ikke lenger palestinaskjerfet utelukkende sympati med palestinerne forferdelige og vedvarende tragedie. Som Marte Michelet beskriver det i Dagbladet Magasinet: «Ingen araber med vettet i behold går gjennom en flyplasskontroll med palestinaskjerf på, med mindre han elsker angstfylte blikk og timelange avhør.»

«Cameron Diaz, Colin Farrell, David Beckham og Janet Jackson tuller seg inn i palestinaskjerf»

NORSKE PALESTINASKJERF-TILSTANDER OG HOLLYWOOD-TREND

I november 2004 melder VG om en eksplosjon i salget av palestinaskjerf. Palestinabutikken Al Quds, som på denne tiden holder til like ved Blitz-huset i Pilestredet, selger over 1000 skjerf bare dette året. Elling Borgersrud i hiphop-gruppa Gatas Parlament lar seg intervjuet til VG-saken. Han forteller at han bruker palestinaskjerfet bevisst for å vise tilhørighet på venstresiden.

- For meg er det en blanding av en hel bråte med ting. Det er et fint symbol på at du er radikal og at du er i solidaritet med palestinerne og araberne generelt, sier han til VG.

Høsten 2007 tar historien en ny retning. Denne gang inn i Hollywood-kjendisenes rekker.

Cameron Diaz, Colin Farrell, David Beckham og Janet Jackson er noen av megastjernene som tuller seg inn i palestinaskjerf når de skal ut i offentligheten. Justin Timberlake lar skjerfet henge ut av baklomma når han skal opptre på MTV Video Music Awards. Samtidig selger internasjonale og norske kleskjeder som Urban Outfitters, BikBok og Lindex palestinaskjerf til den store gullmedalje. Men ikke under sitt rette navn. Tøystykkene selges med oppfinnsomme navn som «borddukskerf», «fredsskerf» og «rockeskerf med mønster». På catwalken er

For femti år siden var det over 30 keffjefabrikker i Palestina. I dag er det bare én igjen: Familiebedriften Hirbawi i Hebron. Både Handala i Bergen, Palestinabutikken Al Quds i Oslo og Palestinakomiteen selger skjerf fra Hirbawi-fabrikken.

skjerfet et fremtredende element i kolleksjonene til store designere som Balenciaga og John Galiano. Om denne massive kommersialiseringen av motstandssymbolet gavner eller skader palestinerne og deres sak, strides de lærde.

ET ØYEBLIKKSBIKKE FRA 2020

For femti år siden var det over 30 keffjefabrikker i Palestina. I dag er det bare én: Familiebedriften Hirbawi i Hebron. Hvis du noen gang har vært i byen, har du kanskje vært innom. Fabrikken ble startet i 1961 av Yassar Hirbawi. Vevet ligger i et boligstrøk, én kilometer nordøst for byen. I det store, men ellers relativt anonyme lokalet står det femten industrielle vevmaskiner. Ikke alle virker, men de som gjør det lager høy lyd. Den rytmiske dunkingen fra maskinene i konstant bevegelse preger hele lokalet.

Yassar Hirbawi beskriver arbeidet i fabrikken som en daglig kamp for å overleve. Den største trusselen mot fabrikken er verken Israels okkupasjon eller koronaviruset, men konkurransen fra keffje-produsenter andre steder i verden, i all hovedsak Kina. Skjerfene fra konkurrentene er billige, men kvaliteten er også en helt annen enn det Hirbawi produserer.

SOLIDARITET GÅR IKKE AV MOTEN

Et øyeblikksbilde fra dagen i dag. Den brede støtten til palestinerne i den norske befolkningen, gjenspeiles i salget av palestinasjerf: Fortsatt er bomulls-

skjerfene fra familiebedriften i Hebron den aller mest solgte varen hos Palestinabutikken Al Quds.

- Hittil i år har vi solgt godt over 500 skjerf, forteller daglig leder i butikken, Marte Kirkevold Flatejord, og legger til:

- Alle kjøper Palestinasjerf! Barn og voksne, kvinner og menn. Mange kommer fordi det skjerfet de hadde har blitt utslitt, mange kommer når det skjerf noe ekstra i Palestina og de føler at de må gjøre noe. Senest i dag hadde jeg en kunde innom som sa at hun i sin tid kjøpte sitt første palestinasjerf hos Al Quds i Pilestredet.

Hirbawi lanserer nye utgaver av skjerfet hvert år, men de holder seg tro mot det klassiske mønsteret. Og i motsetning til hva man skulle tro, er de fargerike variantene av skjerfet nå minst like populære som den klassiske versjonen i sort og hvitt. Og i år, mens korona herjer, har munnbind laget av keffje blitt en ny måte å vise sin solidaritet.

For oss som støtter palestinerne grunnleggende rett til frihet og likeverd, går palestinasjerfet aldri av moten. Det er et av de sterkeste og tydeligste symbolene du kan bære for å vise din solidaritet med et folk og en nasjon som har måttet tåle så altfor mye, så altfor lenge.

Designere som Cecilie Copenhagen og designmerker som Lala Berlin har gjort keffje-mønsteret som sitt varemerke.

Susan Aluhawas siste bok, *Susans siste dans*, er spennende og gir viktig kunnskap.

SUSANS SISTE DANS

Susan Abulhawas siste bok, Nahr's siste dans, er spennende som en kriminalroman.

TEKST: BERGLJOT BAKLIEN

Samtidig gir boken kunnskap om palestinsk hverdagsliv, om israelske kolonier som stjeler vannforsyning og brenner oliventrær, og om hvordan Oslo-avtalen ble opplevd av de som fikk livene sine berørt og begrenset av den. Den viser oss også den mest ekstreme versjonen av parolen vi har sett på murvegger i Palestina: *To exist is to resist*.

UMENNESKELIGE FORHOLD

Hovedpersonen, Nahr, tilbringer 16 år i isolasjon i et israelsk høysikkerhetsfengsel under helt umenneskelige forhold. Hun er nektet sosial kontakt og frisk luft, det er tilfeldig når måltidene kommer, og lyset er slik at hun vet aldri om det er dag eller natt. Etter hvert forsøker hun å holde orden på tiden ved å merke av hver

menstruasjonsyklus, men etter 117 menstruasjoner gir hun opp. Å eksistere, eller å overleve, under slike forhold med forstanden i behold, er også en form for motstandskamp.

Boka begynner i fengselscella, og vi er innom der mange ganger i løpet av de 400 sidene. Men størstedelen av boka følger Nahr som annengenerasjons palestinsk flyktning i Kuwait, i Jordan og i Palestina. Et viktig spenningsmoment er spørsmålet om hva som har ført henne til fengselet.

Mange palestinere flyktet til Kuwait i 1948, og Nahr hadde en lykkelig barndom der, men påminnelsene om at hun var palestiner var mange, som da hun ikke fikk være med i skolens danseforestilling. Den var bare for kuwaitere. Etter et mislykket ekteskap som 17-åring, er handlingsrommet trangt for den danseglade

ungjenta. Hun overlever som luksuprostituert.

Livet byr også på overgrep og traumatiske opplevelser som Nahr holder hun skjult for familien sin, mens hun sparer penger for at broren hennes skal kunne studere medisin. Drømmen om at broren skal bli lege, er bare en av veldig mange drømmer som blir knust i løpet av fortellingen.

Etter hvert flykter de videre til Jordan. Der må familien og Nahr igjen begynne forfra. For meg var det likevel først da Nahr kom til Palestina, at fortellingen tok av. Hun reiser dit for å få oppløst det kortvarige og mislykkede ekteskapet, men blir etter hvert godt integrert i eksmannens familie.

HUSET OVERTATT AV OKKUPANTENE

Det er mye forferdeligheter, inkludert tortur og vold, i boka. En av de mange sterke scenene som gjorde inntrykk på meg, er likevel når Nahr oppsøker det som i sin tid var familiens hus i Haifa. Det er overtatt av okkupantene. Nahr går inn i hagen og plukker en fiken fra treet hun har hørt om i alle år, det som ble plantet av bestefaren da moren ble født. Det blir slåsskamp da den israelske husmoren kommer for å jage vekk den hun ser på som en inntrenger og et villdyr av en arabisk terrorist.

I Palestina blir Nahr involvert i aktivisme og motstand, først og fremst sammen med Bilal, som hun også opplever den store kjærligheten sammen med. De samler våpen, og de driver sabotasje mot vannledningen til den israelske bosettingen. Hele tiden må de være på vakt, ikke bare for israelere som overvåker dem, men også for palestinske angivere. Opplevelsen av uforutsigbarhet, og at i prinsippet går det ikke an å stole på noen, gjorde sterkt inntrykk på meg i denne delen av boka. De lever farlig, og mennene fengsles for lange perioder uten lov og dom. Det må også nevnes at vi i fortellingen støter på enkelte israelere som har forståelse for palestineres situasjon. Som Nahr uttrykker det: «Man kan bli overrasket og oppleve at medmenneskelighet har mange forkledninger og snakker mange språk, også på de mest menneskefiendtlige steder».

EN BOK MED MYE SMAK OG LUKT

Nahr siste dans er en god bok. Fortellingen er

spennende, og den gir viktig kunnskap. Ragnhild Eiklis oversettelse oppleves som god, og språket er innimellom poetisk vakkert, særlig når det beskriver arabisk dans, olivenhøsting, måltider og matlaging. Dette er en bok med mye smak og lukt! Hovedpersonene er mangfoldige. Nahr er en aktivist som også er opptatt av musikk og dans, sminke og perfekt nappede øyenbryn. Samtidig er hun en kvinne som ikke lar seg kue. I israelernes rettssal oppfører hun seg på måter som samsvarer dårlig med dommerens forventninger, og tenker slik om det hun gjør: «Jeg koloniserte kolonierherrens maktområde.»

Men det er ikke alt ved denne boka jeg liker. Noen ganger blir forfatteren vel belærende, for eksempel når hun forteller om A, B og C-områdene i Palestina, og om bilskiltene fargekoder. Jeg har også problemer med den litt for sukker-søte kjærlighetshistorien. Dessuten oppleves

personskildringen iblant noe grunn. Hovedpersonen Nahr gjennomgår de verste ting. Det er opplevelser som ville knust eller i hvert fall satt varige spor i de fleste av oss.

Hun virker uberørt på en måte som gjør det vanskelig å identifisere seg med henne. Til tross for innvendingene, er jeg ikke i tvil om at jeg vil anbefale boka. Les, bli underholdt, bli sint og opprørt, bli klokere!

«Nahr siste dans er en god bok. Fortellingen er spennende, og den gir viktig kunnskap»

SUSAN ABULHAWA

Susan Abulhawa er forfatter, menneskerettsaktivist, biolog og politisk kommentator. Hun debuterte med *Morgen i Jenin*, som fikk strålende mottakelse og ble en internasjonal bestselger.

BIBLIOGRAFI:

- *Nahr siste dans* (2020)
- *Det blå mellom himmel og hav* (2015)
- *Morgen i Jenin* (2011)

Peder Martin Lysestøl var konferansier for kvelden.

JUBILEUMSFEST I TRONDHEIM

Det var duket for fest da Palestinakomiteen i Trøndelag inviterte til jubileumsfest i Banksalen i Trondheim i høst.

TEKST OG FOTO: BRYNHILD BYE-TILLER

Gjestene koste seg med treretters middag og underholdning på det vellykkede arrangementet i Trondheim.

Glade palestinavenner kledd for fest i tradisjonelle palestinske drakter. Fra venstre Anita Irene Wollamo, Liv Thomassen, Anna Mørseth og Inga Næss.

Denne høsten var det 50 år siden Palestinakomiteen ble stiftet. Hundrevis av medlemmer har skrevet avisinnlegg, bøker, Facebook-innlegg, holdt foredrag, arrangert kulturbegivenheter, deltatt på boikottarbeid, drevet opplysningsarbeid, marsjert i tog og demonstrasjoner, vært med på organisasjonsarbeid, stått på stand og mye mer. Dette arbeidet har vært en medvirkende årsak til at opinionen i Norge har snudd, slik at flere og flere støtter palestinerne rettferdige kamp.

TALER, KONSERT OG MIDDAG

Lørdag 17. oktober var det duket for taler, konsert og middag i Banksalen i Trondheim. Sentrale palestinaaktivister, den palestinske ambassadøren Marie Antoinette Sedin fra det Palestinske Representasjonskontoret i Oslo, Finn Sjøe og Peder Martin Lysestøl, som er to av grunnleggerne av Palestinakomiteen og mange andre støttespillere var til stede.

Hege Bae Nyholt, gruppeleder i Rødt på fylkestinget i Trøndelag, var første taler ut. Bae Nyholt skulle ønske at Palestinakomiteen ikke trengtes i dag. Dessverre er det mer behov for Palestinakomiteen enn noensinne:

«Det er en kamp for rettferdighet, om å få lov til å være frie mennesker»

– Palestinakomiteen har løftet palestinaspørsmålet om og om igjen. Det er en kamp for rettferdighet, om å få lov til å være frie mennesker, sa Bae Nyholt.

Peder Martin Lysestøl ledet forsamlingen trygt gjennom et innholdsrikt jubileumsprogram, som blant annet inkluderte en hyllest til palestinerne store poet Mahmoud Darwish. Musiker og komponist Bergmund Skaslien og skuespiller Torstein Andersen framførte dikt av Darwish til nyskrevet musikk. Palkom-veteran Anna Mørseth fortalte med innlevelse fra hennes arbeid på Gazastripen, Ingjald Gaare fra LO fortalte om vedtaket om boikott av Israel og om neste års landsmøte som vil legge fram forslag om brudd med Histadrut (det israelske LO). Finn Sjøe presenterte et personlig tilbakeblikk med flere morsomme poenger og anekdoter. Deretter holdt Panter Tanter og Tiger

Onklene flere musikalske innslag og dro i gang allsang.

–Aldri har behovet for solidaritetsarbeid vært større en nå, fastslo Peder Martin Lysestøl, og trakk fram en fersk uttalelse fra Bispemøtet om fordømmelse av kristensionisme til jubel fra salen. Jubilantene avsluttet festen etter fem timer i godt selskap.

HVORFOR SLIPPER ISRAEL UNNA?

Til tross for at den offisielle norske holdningen er at land som vedvarende og alvorlig bryter folkeretten skal møtes med sanksjoner, slipper Israel unna. Hvorfor?

TEKST: REDAKSJONEN FOTO: BIRTE BØDTKER

Det var fullt hus – om enn med en meter avstand mellom hver deltaker – da Forsvar Folkeretten inviterte til dagskonferanse om Israels brudd på folkeretten 3. november. Konferansen, som hadde tittelen «Når folkeretten brytes», samlet i underkant av 150 deltakere på Oslo Kongressenter.

BRYTER DAGLIG FOLKERETTEN

Den offisielle norske holdningen er at land som vedvarende og alvorlig bryter folkeretten skal møtes med politiske og økonomiske sanksjoner. Likevel gjelder ikke dette for Israel, som daglig bryter internasjonal rett – grovt og systematisk.

– Dette reiser tvil om både troverdigheten og effektiviteten til det internasjonale retts-

systemet, som skal behandle alle likt, sa Marit Lomundal Sæther, advokat og en av initiativtakerne til konferansen, i sitt åpningsinnlegg.

Lomundal Sæther fremholdt at viktige prinsipper i folkeretten utfordres i flere sammenhenger som kan illustreres med de folkerettsstridige israelske bosettingene, den illegale muren på Vestbredden, den kollektive avstraffelsen av de to millioner palestinerne på Gazastripen som lever under en brutal israelsk blokade, og den israelske annekteringen av okkupert palestinsk territorium.

Problemstillingen er høyaktuell nå som Norge skal ta plass i FN's sikkerhetsråd, der respekt for folkeretten, humanitæretten og menneskerettighetene er regjeringens uttalte prioriterte oppgaver.

Rundt 150 deltakere hadde møtt opp på Oslo Kongressenter for å få med seg konferansen.

Anniken Huitfeldt.

På konferansen, som var svært bredt sammensatt med innledere og panel, ønsket imidlertid ingen fra regjeringen å delta.

– Jeg vil faktisk anslå at vi har brukt ca. et halvt årsverk på å få representanter fra regjeringen eller fra Høyres medlemmer i Stortingets utenrikskomite med på konferansen. Det er oppsiktsvekkende, og ikke minst overraskende, at ansvarlige for vår utenrikspolitikk ikke ønsker å delta i en offentlig debatt om hvordan Norge skal håndtere utfordringer knyttet til brudd på internasjonal rett, sa Lomundal Sæther.

«Mens Israels okkupasjon har vart i over 53 år, innebærer reglene at en okkupasjon skal være midlertidig»

ISRAEL BEGÅR KRIGSFORBRYTELSE

Michael Lynk, FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen på okkuperte palestinske territorier, deltok på konferansen via videooverføring.

Fra hjemmet sitt i Canada fastslo Lynk at det ikke er noen tvil om at Israel bryter folkeretten og gjør seg skyldig i krigsforbrytelser. Han viste til okkupasjonsretten, som er styrt av den fjerde Genèvekonvensjonen fra 1949: Mens Israels okkupasjon har vart i over 53 år, innebærer reglene at en okkupasjon skal være midlertidig.

– Det gir ingen rett til annektering slik Israel

har annektert palestinsk land, og kollektive avstraffelse er strengt forbudt, som blokaden av Gaza er et tydelig eksempel på. Den internasjonale domstolens rådgivende uttalelse om muren og bosettingene illustrerer likeledes brudd på okkupasjonsretten, sa Lynk og fortsatte:

– Når okkupasjonsmakten likevel går fri uten å måtte forholde seg til instruksene fra folkerettslige institusjoner, handler dette om USAs og Europas manglende vilje til å ansvarliggjøre Israel. Mens en okkupasjon er kostbar, har okkupasjonen vært kostnadsfri for Israel. Det er på høy tid at stater som Norge iverksetter nødvendige tiltak for at Israels brudd på internasjonal rett skal opphøre.

Anniken Huitfeldt, leder av Stortingets utenriks – og forsvarskomite, var opptatt av at Norge må opptre konsistent overfor land som bryter folkeretten. Hun understreket at Arbeiderpartiet ikke støtter boikott av Israel, og begrunnet dette med at en boikott bør ha bred oppslutning hvis den skal fungere.

– Vi ønsker en merkeordning for israelske varer som kommer fra okkuperte områder, en ordning som vi helt siden 2014 har bedt regjeringen lage en utredning på. Denne venter vi fortsatt på. I mellomtiden har det politiske landskapet flyttet på seg, og Høyre vil utdype samarbeidet med Israel. Balansen flytter seg i feil retning, sa Huitfeldt til de fremmøtte på konferansen.

INGEN MIDLERTIDIG OKKUPASJON

Den anerkjente israelske journalisten Gideon Levy, som jobber i avisen Haaretz, pekte på to løgner som gjør endring vanskelig:

– Den første løgneren er troen på at Israel er et demokrati, og den andre er at okkupasjonen fortsatt ses på som noe midlertidig. Israels bygging av stadig flere bosettinger på okkuperte områder er et bevis på at israelske ledere aldri har hatt som intensjon at okkupasjonen skal være midlertidig.

Levy viste til at utbyggingen har pågått kontinuerlig siden seksdagerskrigen i 1967, også under den såkalte fredsprosessen med Oslo-avtalene på 1990-tallet.

– Den faktiske israelske annekteringen av palestinsk land har pågått hele tiden. En formell, erklært annektering av Vestbredden, som det har vært en del snakk om, vil tydeliggjøre at okkupasjonen ikke er midlertidig og vise at Israel er en apartheidstat, sa Levy fra hjemmet sitt i Tel Aviv.

Det siste poenget sa Anniken Huitfeldt seg enig i:

– En formell annektering av Vestbredden vil føre til at vi da må kalle Israel for det det er.

Gideon Levy avsluttet med følgende oppfordring:

– Slutt med den forsiktede tilnærmingen! Dere har prøvd det i 50 år, uten at det har fungert. Det eneste som nytter, er å legge press på Israel. USA kommer ikke til å gjøre det. Europa er vårt eneste håp.

ISRAEL MÅ ANSVARLIGGJØRES

Trine Lise Sundnes, leder for internasjonal avdeling i LO i Norge, fortalte at LO har bedt norske myndigheter om å lage en skriftlig anbefaling til næringslivet om ikke å handle israelske varer produsert på okkupert jord i strid med folkeretten. Sundnes påpekte at fagbevegelsen kan, og bør, legge press på selskaper som er involvert i folkerettsbrudd, og trakk frem den pågående CAF-kampanjen som et eksempel på en kampanje LO vil se nærmere på.

Avslutningsvis påpekte Kjell Brygfeldt, advokat og en av initiativtakerne til Forsvar folkeretten, at press fra sivilsamfunnet på våre politikere er fundamentalt for å tvinge igjennom en ansvarliggjøring av Israel.

Han viste til at det har vært en lang vei fra 1945

Jørgen Jensehaugen, seniorforsker ved PRIO, ledet diskusjonen.

da verden sto ribbet etter 30 år med en umenneskelighet som vi vanskelig forstår i dag.

– Veien har imidlertid ført oss til et system av regler som skal beskytte integriteten blant annet til oss enkeltmennesker. Vi må trassig beskytte dette systemet slik at praktiseringen ikke bare blir en hobby for spesielt interesserte slik det ble sagt fra en av innleiderne på konferansen, men som er et troverdig og effektivt redskap for å bevare menneskeligheten for hver enkelt av oss mot krig, sult, sykdom og klima. Dette kan vi ikke slippe tak i, understreket Brygfeldt.

Andre innledere på konferansen: Geir Ulfstein, professor i offentlig rett og folkerettsekspert, Berit Hagen Agøy, internasjonal direktør i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og Bård Ludvig Thorheim, leder av Høyres internasjonale utvalg og tidligere politisk rådgiver for utenriksministrene Søreide og Brende. Møteledere: Line Khateeb, leder av Palestinakomiteen i Norge og

Jørgen Jensehaugen, forsker ved PRIO og Midtøsten-ekspert.

Initiativet Forsvar folkeretten ble lansert 31.oktober 2019 av 44 jurister med forskjellig bakgrunn – www.forsvarfolkeretten.no

«Press fra sivilsamfunnet på våre politikere er fundamentalt»

Det nyalgte arbeidsutvalget i Palestinakomiteen i 2000. Fra venstre: Omar Dajani, Helga Hvidsten, Lars Haugom, Eldbjørg Holte, Ingebjørg Lundevall, Grethe Jensen og Margit Nordling. Faksimile: Fritt Palestina

AKTIVIST I 40 ÅR

Etter 40 sammenhengende år i arbeidsutvalget i Palestinakomiteen, takket Helga Hvidsten for seg på høstens landsmøte. – Man kan ikke gro fast i taburetten, slår palestinavennen fast.

TEKST: LINE SNEKVIK

Helga Hvidsten, som opprinnelig er fra Porsgrunn, ble hanket inn i arbeidsutvalget (AU) og jobben som kasserer etter å ha vært helseteam-arbeider i Beirut i 1980.

– Da var det gjort. Det er noe annet når du kjenner folk som blir bomba. De må bli der. Jeg kunne reise hjem, sier Helga.

Siden har hun sittet fast i arbeidsutvalget i Palestinakomiteen, ca. 20 av årene som økonomiansvarlig. Hun har i perioder sittet i arbeidsutvalget til Fellesutvalget for Palestina, og har også vært med i Ship to Gaza. I tillegg har hun vært, og er stadig, engasjert i PIM – kampanjen Palestinske barn i israelske fengsler. Alle steder som økonomiansvarlig.

MOTVILLIG LEDER

De som kjenner Helga, vet at hun ikke er spesielt glad i stå i front. Likevel var hun leder av

«Vi har vært herre i eget hus, stolt på egne krefter og ikke blitt profesjonaliserte»

Palestinakomiteen fra 1990 til 1994.

– Det var litt ukomfortabelt. Jeg liker jo ikke å holde taler og representere. Men det var ingen andre som meldte seg, så da måtte jeg bare hoppe i det. Ebba (Wergeland, journ. anm.), som jeg ønsket å foreslå til ledervervet, ville ikke. Men hun var en veldig god støtte for meg da jeg gikk inn i vervet, fastslår Helga.

Hva husker du best fra årene som leder av Palestinakomiteen?

– Av det politiske arbeidet er det underskriftskampanjen mot en foreslått kulturavtale mellom Norge og Israel, der vi henvendte oss til kulturarbeidere og akademikere. Annet som er verdt å nevne er at vi fikk dratt i gang Fellesutvalget for Palestina igjen, og at vi hadde en konferanse om forholdene for palestinske barn. Vi i arbeidsutvalget gjorde også en god del for å skolere oss selv. Israel forsøkte å deportere ca. 200 palestinere til Libanon; palestinere som Libanon nektet å ta imot. De ble sittende i ingenmannsland i flere måneder. Jeg husker også veldig godt Iraks invasjon av Kuwait og USAs invasjon av Irak.

Av mer «upolitiske ting» trekker hun frem en gallamiddag på Akershus slott i forbindelse med Yasir Arafats og Hanan Ashrawis besøk i Oslo i 1993. Etter middagen fikk solidaritetsbevegelsene et kort møte med gjestene, i statens representasjonsbolig.

– Av hilsningstalene var talen til Venke Aarethun og Elisabet Sausjord flott og litt uvanlig. To unge damer i vestlandsbunader som leste et dikt,

På studietur i Palestina i 2013. Foto: Kai Gjølseth

i stedet for en kjedelig tale. Jeg tror det gjorde inntrykk på Arafat.

Hva mener du er Palestinakomiteens største styrke?

– Det er folkene som har brent, og brenner for, Palestina-saken. Solidaritetsarbeiderne og studieturene er viktige, for når man reiser ned dit får man mer enn en teoretisk forståelse av saken.

Helga trekker også frem organisasjonens evne til å stå på egne bein:

– Vi har vært herre i eget hus, stolt på egne krefter og ikke blitt profesjonaliserte. Palestinakomiteen har hatt friheten til å kunne være kontroversielle. Vi har kritisert Oslo-avtalen, støttet boikott og så videre. Vi har ikke noe å tape på det, for vi er ikke avhengig av statsstøtte.

Selv om du har gått ut av arbeidsutvalget, kommer du jo ikke til å pensjonere deg fra Palestinakomiteen. Hva har du tenkt å gyve løs på?

– Det kommer an på hva det er behov for. Men økonomi er fortsatt viktig, sier Helga, som trakk seg som økonomiansvarlig på landsmøtet («i min alder kan man jo daue når som helst»), og som ved flere anledninger har tatt til orde for at flere bør involveres i Palestinakomiteens økonomiarbeid: – Det er sårbart å samle all kunnskap hos én person. Etter min mening bør det settes ned en egen gruppe i organisasjonen som jobber med økonomi.

Vi håper du fortsetter å være med oss en god stund til. Enn så lenge, er det litt behagelig å kunne slappe av, og ikke ha noen formelle verv i organisasjonen?

– Nei. Men man skal ikke gro fast til en taburet. En gang må man gi seg.

3 PALKOMERE OM HELGA:

TO OBSERVASJONAR OM HELGA, OG EI ANERKJENNING:

«I mange år la Palestinakomiteen landsstyremøta sine til Rodeløkka velhus i Oslo. Eit relativt enkelt lokale med benkar rundt langs veggane. Helga er utdanna fysioterapeut. Ingen sat så rett i ryggen som henne. Ei gong etter eit møte samlast vi hjå Helga og Walter. I god solidarisk ånd skulle kvar betale for det ho/han drakk. Ut på kvelden kunne Helga melde at det som var kome inn ikkje stemde med det som var konsumert. Orden må det vere, ingenting unnslepp Helga. Elles har eg kjent henne sidan 1983. Eg har stor respekt for det arbeidet ho har lagt ned i Palestinakomiteen.»

Arne Apold

«Helga er til å stole på, både praktisk og politisk. I Palestinakomiteen har hun først og fremst håndtert økonomi og regnskaper. Det er ingen lett jobb i en aktivistorganisasjon som må reagere når noe skjer og ikke kan vente til neste budsjettperiode. Kvaliteten av arbeidet hennes har spart oss for mye økonomisk rot. Det er viktig for en komite som vår, med mektige motstandere som gjerne vil sverte oss. Helga har også representert komiteen og komiteens politikk på kløktig vis utad i mange sammenhenger. Det kan være på tide å trekke seg fra AU, men i Palestinakomiteen finner vi henne nok heldigvis fortsatt.»

Ebba Wergeland

«Med Helga er det ikke noe snikksnakk. Hun er real og sier det som det er. En klar stemme som ikke bøyer av for taktisk spill. Hun gjør et arbeidslag for nesten hva som helst i Palestinakomiteen, for en ressurs! Og all den kunnskapen! Jeg lærer alltid noe nytt når jeg er sammen med Helga. Dette henger selvfølgelig sammen med at hun nå lærer meg opp som økonomiansvarlig, men det er også snakk om politiske innspill og historier fra langt tilbake og nyere tid. Det er alltid hyggelig og lærerikt å være sammen med Helga. Heldigvis skal hun fortsatt være engasjert i Palestinakomiteen - og vi kan nyte godt av det og av henne.»

Karoline Stensdal

Barn i Rashedieh med poser fylt med tegnesaker fra Palestinakomiteen.

Solidaritetsarbeid PÅ PAUSE

*Koronapandemien har satt solidaritesarbeidet
vårt på en ufrivillig pause.*

TEKST: MORTEN SORTODDEN, NASJONAL KOORDINATOR FOR SOLIDARITETSARBEIDET

at vi har et politisk engasjement, og at vi bryr oss. Dette krever at vi er fysisk tilstede, men det kan vi altså ikke være nå. Pilarene gjør også at vi har hatt som prinsipp at vi sender mennesker, og ikke penger. På grunn av den ekstraordinære situasjonen med pandemien, tok vi kontakt med vår samarbeidspartner i Rashedieh, Kvinneunionen, for å spørre om det var noe vi kunne bidra med tidligere i høst. De svarte at de først og fremst ville ha oss til stede, men siden det ikke var mulig, og det snart var skolestart, kunne vi bidra med penger til tegnesaker til barna i leiren. Vi sendte tusen dollar, og det tror jeg er første gangen Palkom har sendt penger.

DIGITAL SOLIDARITET

Det er viktigere enn noen gang at vi opprettholder opinionsarbeidet, og en måte og gjøre dette på er ved å ha digitale møter med våre samarbeidspartnere i Midtøsten. Vennskapsforeningen Tromsø-Gaza gjennomførte et slikt møte på biblioteket i Tromsø i oktober. Fire ungdommer fra Gaza var med på Skypemøte på storskjerm, og snakket til rundt 30 palestinavenner som hadde møtt opp på biblioteket. På spørsmål om hva vi kan gjøre i Norge for Palestina, var oppfordringen fra ungdommene i Gaza klar: «*Stay human- Stay connected. Fortell historier om ekte mennesker. Hold kontakten med oss – vi vil ikke bli alene. Forstå og lær av oss – bli kjent med vår kultur, dans, musikk, litteratur og så videre. Og fortsett med videokonferanser. Det er godt og viktig for oss at noen bryr seg og vil lytte til oss.*»

Solidaritetsutvalgets arbeidsområde er Palestinakomiteens solidaritetsarbeid i Midtøsten. Arbeidet omfatter å sende solidaritetsarbeidere til Libanon og Palestina, opprettholde fadderordningen i samarbeid med Beit Atfal Assomoud i Libanon og arrangere studieturer til Midtøsten. På grunn av koronapandemien er dette arbeidet, med unntak av fadderordningen, satt på vent på ubestemt tid. Vi har avlyst to planlagte studieturer, og solidaritetsarbeiderne våre i Rashedieh måtte reise hjem i våres.

Grunnpilarene i Palestinakomiteens solidaritetsarbeid i Jayous og Rashedieh er at det skal være et praktisk solidaritetsarbeid, der vi er fysisk tilstede for å lære om palestinernes historie og nåværende situasjon. Palestinerne skal se

«Det er viktigere enn noen gang at vi opprettholder opinionsarbeidet»

Koronapandemien gir oss store utfordringer i solidaritetsarbeidet vårt. Vi som jobber med solidaritetsarbeidet i Palkom kan ikke løse disse alene, men sammen med lokalagene og resten av organisasjonen kan vi finne måter å arbeide på som vi og våre partnere i Midtøsten kan ha glede av, lenge etter at koronaen er død og begravet. Hvis du har tips til aktiviteter, hører vi gjerne fra deg!

PALESTINAKOMITEENS FORHISTORIE

«Vi kan seie at einstatsløysinga for første gong blei lansert i Norge», skriv Brigit Kristensen i denne teksten, som er eit supplement til Peder Martin Lysestøl og Finn Sjue sine beretningar i Fritt Palestina nr. 2/19.

TEKST: BRIGT KRISTENSEN

Dei personlige beretningane til Peder Martin Lysestøl og Finn Sjue i *Fritt Palestina* nr. 2/2019 gir interessante tidsbilde: Slik kunne sympatien med jødane først på 60-talet bli til livslange engasjement for palestinarane frå slutten av det same tiåret. På grunn av vilje til kunnskap om Midtausten og ei ny anti-imperialistisk forståing ikkje minst inspirert av motstanden mot USAs krig i Vietnam. Deres pionerinnsetning for å organisere solidariteten med Palestina frå 69/70 imponerer!

Dette innlegget er tenkt som eit supplement om 1967 etter seksdagarkrigen og 1968 (da Peder Martin mest var i utlandet og før Finn engasjerte seg).

Også eg var på kibbutz, i 1966, i regi av det parti-uavhengige Sosialistisk Studentforbund. Interesse for kibbutzane som alternativt, sosialistisk system var ikkje alltid det same som støtte til Israel. Men at synet på staten Israel var uavklart blant unge sosialistar på dette tidspunktet, er sikkert nok.

SUF-LANDSMØTET I 1967

I juni, rett etter seksdagarkrigen, kom eit tvilrådige Sosialistisk Folkeparti (SF) likevel med tydelig kritikk av Israel. Partiets ungdomsorganisasjon, SUF, som Peder Martin var leiar for, uttalte seg skarpare, men ikkje veldig forskjell-

lig. Ramaskriket i moderpartiet og i det politiske Norge kom fire månader seinare; til SUF's landsmøte i oktober hadde Astor Larsen og Tron Øgrim sendt inn eit forslag som gikk lenger: «SUF støtter palestinaflyktingenes kamp [...] for å få tilbake sitt fedreland». Og: «Staten Israel i sin nåværende form må opphøre å eksistere». For å møte angrepa vi kunne vente i ettertid, fikk eg inn tillegget «som brohode for imperialismen» og «Den nåværende befolkning i Israel må garanteres sin rett til å bo i Midt-Østen». Det siste var fordi dominerande medium kritikkløst serverte den israelske propagandaen om at det arabiske målet var å hive jødane på sjøen – eller enda verre.

Nytt var det at SUF ikkje berre støtta FN-vedtak om at flyktingane måtte få vende tilbake, men tok parti for den nasjonale kampen. Men mest radikalt var det at ein organisasjon i Norge for første gong etter opprettinga av staten Israel tok standpunkt mot sionismen – at folk frå andre delar av verda på grunn av religiøs tilknytning og forfølgning i Europa hadde rett til eit anna folk sitt land i Midtausten. Likeså kan vi seie at einstatsløysinga for første gong blei lansert i Norge.

Etter dette sat skuldningane om antisemittisme laust, også i SF. To offisielle svar til bladet *Orien-*

Aula-aksjonen i 1968 var den første propalestinske demonstrasjonen i Norge. Bildet viser politiet som går til aksjon når gjestene som deltok på feiringen av Israels 20-årsdag, kommer ut.
Foto: Laurvik/NTB/Scanpix

tering og sentrale SF-leiarar blei ført i penn av Åsmund Egge. Eg var med som sekundant da Åsmund svarte for SUF i Det mosaiske trossamfunn med ein illsint Leo Eitinger, kjent psykiater, i brodden. Det var sigersmatiné for Israel i Nationaltheateret, etter okkupasjonen av Jerusalem, Vestbreidda, Gaza, Sinai og Golan. Ein gjeng rufsete SUF-arar opplevde å bli spytt på da vi med plakatar og løpestlar målbar eit anna syn. Blant dei festkleddede var òg leiande partifellar i SF. Kontrasten til matinéane i Nationaltheatret for Palestina etter Israels bombekrig mot Gaza i 2009 er slående.

AULA-AKSJONEN I 1968

I det myteomspunne 1968 var det andre spørsmål enn Palestina som dominerte, men ein aksjon med kritikk av Israel fikk mykje – sjølsagt negativ - omtale i riksmidia. 7. mai var landets storstove, Universitetets Aula i Oslo, stilt til disposisjon for å feire 20-årsdagen for staten Israel (Ben Gurions erklæring av 14. mai 1948). Det meste av notabilitetar i det norske samfunnet var til stades, og hovudtalar var den israelske utanriksministeren Abba Eban. Vi visste ikkje da at dagen for grunnlegginga av staten Israels også var al-Nakba -katastrofen - for palestinarane, sjøl om det var kjent at det

såkalla «flyktningproblemet» var knytt til dette tidspunktet. Vi reagerte vel mest på at det offisielle Norge skulle feire Israel under eitt år etter angrepskrigen og okkupasjonen av landområde mange gonger større enn Israel frå 1948.

Frå sentralsyret i SUF fikk eg oppgava med å leie protesten. Eit opprop mot Israels aggresjon til utdeling utafor Aulaen, var slik utforma at Sosialistisk Studentforbund, Fritt Forum (Aps studentforbund), Oslo AUF og Kommunistisk Ungdom skreiv under i tillegg til SUF. Men inne i Aulaen var aksjonen i rein SUF -regi, bl.a. var nestleiareren Sigmund Grønmo og sekretæren Viktor Stein med. Under Abba Ebans tale reiste 10-15 SUF-medlemmar seg og folda ut tøytransparentar (banner) på norsk og hebraisk. (Det siste hadde seg slik: Da vi la siste hand på utstyret vi skulle ha med inn, dukka ein kritisk israelar opp under søyleradene på Universitetet frå «ingen stader» og baud seg til å lage ein versjon på hebraisk). Det blei tumultar i Aulaen da Ap-veteranar med Håkon Lie i spissen gikk fysisk til angrep på noen av aksjonistane. Med eit nytt ramaskrik i pressa, var det ikkje uventa noen på oppropet som reserverte seg frå aksjonen i Aulaen. Men fellesopporet og Aula-aksjonen peiker på kvar sin måte fram mot Palestinakomiteen.

PALESTINAKOMITEEN I NORGE Adresse: Kolstadgata 1, 0652 Oslo, e-post: post@palestinakomiteen.no, mobil 95969874 **Leder:** Line Khateeb **Politisk nestleder:** Morten Heslein-Lossius **Organisatorisk nestleder:** Anne Merete Bull **Sekretariat:** Line Snekvik, e-post: post@palestinakomiteen.no, mobil 959 69 874 **Kampanjeansvarlig:** Birte Bødtker, e-post: birte@palestinakomiteen.no, mobil 41187547

FYLKESREPRESENTANTER

Troms	Eva Nordnes	eva.nordnes@live.no	944 99 064
Vara	Siri Moe	siri.moe@uit.no	917 71 995
Nordland	Randi Nymo	ranyo@online.no	970 35 744
Vara	Ayah Mustafa	ayah98mustafa@gmail.com	939 64 270
Trøndelag	Anna Mørseth	anna-mo@online.no	415 59 288
Vara	Svein Johansen	sveinsveinsvein@gmail.com	988 39 087
Møre og Romsdal	Sissel Mordal Hilde	smhilde@broadpark.no	990 34 166
Vara	Odd Erling Vik Nordbrønd	oddevn@online.no	950 78 362
Vestland	Ingrid Almquist Lien	ingrid2008@hotmail.no	480 63 622
Vara	Alexander Ø. Gram	alexander.overland.gram@gmail.com	453 80 595
Rogaland	Ingebretth Forus	ingebretth.forus@lyse.net	982 96 728
Vara	Ingrid Baltzersen	ingridbaltzersen@gmail.com	988 76 578
Vest-Agder	Øyvind Sagedal	oyvind.sagedal@gmail.com	950 23 848
Vara	Steinar R. Berge	srberge@online.no	488 81433
Aust-Agder	Anne Lie Nordberg	annenordberg12@gmail.com	934 87 906
Vara	Mohammed Chkontana	m.chkontana@gmail.com	905 52 652
Telemark	Gerd von der Lippe	gerd.v.d.lippe@hit.no	480 36 842
Vara	Anne Karin Kasin	akkasin@gmail.com	905 131 05
Buskerud	Audun Bakkerud	bakkerud@hotmail.com	918 65 494
Vara	Arne Birger Heli	heper@online.no	900 63 116
Oppland	Arngrim Ytterhus	ar-ytter@online.no	907 59 012
Vara	Mohammad Alkordi	alkordi12@hotmail.no	458 11 442
Hedmark	Svein Hanssen	svein.hanssen@gmail.com	907 37 915
1. vara	Yngvild Fagerheim	fagerheim.yngvild@bbnett.no	414 75 019
2. vara	Kirsti Hougen	Kirsti@egneord.no	482 48 741
Vestfold	Grete Thunold	grthun@online.no	906 94 868
Vara	Øyvind Wistrøm	oyvind.wistrom@hbv.no	971 79 079
Østfold	Knut Jarl Rødje	kjrodje@hotmail.no	907 21 391
Vara	Inger Fjeldbraaten	imfjeld@hotmail.com	930 38 639
Oslo	Anine Wiesner Barg	anine@barg.no	909 98 912
1.Vara	Marte Svendal Olsen	marte_svendal@hotmail.com	476 40 279
2.vara:	Aram Zaheri	aramru94@gmail.com	950 00 587

ANDRE KONTAKTPERSONER

BDS-utvalget	Mali Frøshaug Rossland	mali.rossland@gmail.com	976 36 549
Faglig utvalg	Petter Thoresen	petter2resen@yahoo.no	975 79 177
Kunst- og kulturutvalget	Marius Kolbenstvedt	mkolbenstvedt@hotmail.com	980 77 906
Solidaritetsutvalget	Morten Sortodden	morten@palestinakomiteen.no	936 47 736
AKULBI	Øystein Grønning	oysteingronning@gmail.com	928 66 921
Sol.arb. Palestina	Hege Gotteberg Eide	jayyous@palestinakomiteen.no	474 44 187
Sol.arb. Libanon	Morten Sortodden	rashedieh@palestinakomiteen.no	936 47 736
Studieturer	Eldbjørg Holte	studietur@palestinakomiteen.no	482 12 214
Medlemsansvarlig	Arne Apold	medlem@palestinakomiteen.no	995 21 565
Fadderprosjekt	Grete Thunold	grthun@online.no	906 94 868

ARBEIDSUTVALGET I PALESTINAKOMITEEN

Leder	Line Khateeb	leder@palestinakomiteen.no	950 90 938
Politisk nestleder	Morten Heszlein-Lossius	heszlein@gmail.com	991 50 813
Org. nestleder	Anne Merete Bull	annemeretebull@hotmail.com	901 48 042
Økonomiansvarlig	Karoline Stensdal	karolinstensdal@hotmail.com	976 81 926
Styremedlem	Eddie Whyte	Eddie@palestinakomiteen.no	902 77 166

SENTRALSTYRET

Leder	Line Khateeb	leder@palestinakomiteen.no	950 90 938
Politisk nestleder	Morten Heszlein-Lossius	heszlein@gmail.com	991 50 813
Org. nestleder	Anne Merete Bull	annemeretebull@hotmail.com	901 48 042
Økonomiansvarlig	Karoline Stensdal	karolinstensdal@hotmail.com	976 81 926
Styremedlem	Eddie Whyte	Eddie@palestinakomiteen.no	902 77 166
Styremedlem	Svein Olsen	skola3004@hotmail.no	906 30 837
Styremedlem	Kristin Foss	kristin.foss75@gmail.com	483 96 072
Styremedlem	Mustafa Jayyousi	mustafasamha@gmail.com	462 68 233
Styremedlem	Erik Jørgensen	erik.joergensen@me.com	452 70 169
Styremedlem	Celestyna Hamad	celestynahamad@gmail.com	414 50 797
Styremedlem	Baard Thorkildssen	baard@thorkildssen.com	916 50 010
1. vara	Ane Hofslie Sætre	ane.hofslie@gmail.com	977 72 557
2. vara	Åse Vaksinen Sælens-	ases1603@gmail.com	900 12 097
3. vara	Mali F. Rosslund	mali.rosslund@gmail.com	976 36 549

OVERSIKT OVER LOKALLAG

Vest-Finnmark	Synnøve Thomassen	sthomassen009@gmail.com	976 04 103
Tromsø	Knut Borud	tromso@palestinakomiteen.no	415 66 418
Finnsnes	Tove Lie	tovekullerud@gmail.com	907 32 149
Narvik	Jan Åge Riseth	narvikriseth@gmail.com	992 98 203
Bodø	Jorunn Anda Aronsen	zorunn.anda@gmail.com	915 25 882
Trøndelag	Svein Johansen	sveinsveinsvein@gmail.com	988 39 087
Romsdal	Lars Oltedal	loltedal@online.no	908 65 484
Sunnmøre	Kjell Stephansen	kiell.stephansen@gmail.com	977 41 035
Voss	Ruth Jørgensen	rutjoerg@online.no	982 82 995
Bergen	Claus Møller	bergen@palestinakomiteen.no	936 45 184
Haugalandet og Stord	Raed Abdalsalam	raed-khaled@hotmail.com	96739022
Stavanger	Ingebretth Forus	ingebretth.forus@lyse.net	982 96 728
Vest-Agder	Steinar R.Berge	srberge@online.no	488 81 433
Aust-Agder	Mohammed A. Chkontana	palestinaaustagder@gmail.com	905 52 652
Telemark	Aasta Kravik	aasta.kravik@gmail.com	411 78 405
Larvik og Sandefjord	Grete Thunold	grthun@online.no	906 94 868
Horten og Tønsberg	Øyvind Wistrøm	oyvind.wistrom@hbv.no	971 79 079
Østfold	Knut Jarl Rødje	kjrodje@hotmail.com	907 21 391
Hedmark	Svein Hanssen	hedmark@palestinakomiteen.no	907 37 915
Oppland	Mohammad Alkordi	alkordi12@hotmail.no	458 11 442
Ringerike	Audun Bakkerud	abakkerud@hotmail.com	918 65 494
Drammen	Arne Birger Heli	heper@online.no	900 63 116
Oslo	Anine Wiesner Barg	oslo@palestinakomiteen.no	909 98 912

Palestinakomiteen i Norge
Frivillighetshuset, Kolstadgata 1,
0652 Oslo

PRIORITY

